

KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION
FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

START

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part
of this film may be reproduced without written permission
from St. Louis University.

KP 23007

T

VAT. LAT. 3491

Antonij Card. Carafa^o Bibliothecarij
munus ex testamento.

MENTI

R O M A E

fundatam fuisse Cœt. a S. Iosepho Petri, et Paulo eis ob
Trenens vir ag. aud. Pollicager, qui Joannis Agii, et euang.
fuius discipulas. hic enim in lib. iij. con. Hesych. cap. p. Ieron
et Paulus Roma euang. predicaverunt, et fundaverunt ecc. Idem
in iudit. lib. cap. iij. Maxime inquit, et antiquissima, et om-
nibus cognita a gloriissimis duabus Agii, Petri, et Pauli,
Roma fundata, et constituta, ecc. nam quam habeat ab Agii
traditionem per successiones episcoporum permanescere usq; ad
nos indicantes, confundimus omnes illos, qui pro curia romana, et
præsumptam prætori spacie colligunt. Idem paulo post
fundantes, et instrumentis beati Agii ecc. Lias episcopatus ad-
miserando ecc. considerant. Idem etiam Tertullianus protesta-
niente, et conditione assignis in lib. de præscriptions aduersus Her-
etics h[ab]it uerbis. Habes R[ec]o. ecc. unde nobis autoritas præsto est fa-
tum. Felix eccl. cui totam doctrinam Agostini in sanguine sua
fideolare, ubi patrum positione dominice adequatur, ubi Paulus
locum exico coronatur. Utq[ue] Agii locum postquam in dena
ingenuum demensus nil patitur est in latitudine relegatur. De loco
Agii et euangelista in oleum ingenuum scriptio ex grec.
Gregorius Nyssenus, et beatus Hieronymus, qui uita etiam eius
sej Tertullianum.

Becarius Petrus Agius in Urbe Romae Cathedram ejalem consti-
uit, uocalem operis Agius ep[iscop]us Milauitanus, quem beatus
Hieronymus enumerat inter ecclesiasticos illustris scriptores,
hic in secundo libr. aduersus schism. Donat. Mar[ti]n. posens se-
rem Romanorum Pontificium. Ignorantia (inquit) tibi ascribi

non potest supra in Urbe Roma Petri primo Calendram epa:
sem esse collatam, in qua sedebit omniū Agorā caput Petrus,
in quo uno caledra unitas ab omnibus servaretur, nec ex eis
Agri singula sibi quisq; defenderent, ut iam schismatis et peccati
tor esset, qui contra singularēm calendram aliebam collocauit,
egos calendra unica est illa, in qua sedet p̄ius Petrus, cuius suc-
cessor Simeon, et ceteri suis quisq; tempore, Hac scripti opta-
tus Melicuitanus de calendra Petri in Urbe Roma, sed mal-
eum ante illum suos calendras mentionem multis in locis
fecit insignis martyr Cyprianus, Enumeravit ēc seriem
Romani Pontifici a beato Petri agto usq; ad Anicetum,
cyprianus Cypr Salamine episcopus eruditio, sanctitate
et totius orbis celsitudine illustris, ut de illo testatur beatus
Hieronymus in his quas scriptit aduersus errores Iohannis
Hierosolymitanus, scripti de episcopatu Petri Agri in Urbe
Roma p̄ecor alios severus subtilius in secundo lib. sacra bi-
blio. his verbis, et cōtempore quo Nero Christianū nomen
collere aggressus est, diuina agud urban religio inculcavat.
Petru agt episcopati genero, et Paulu galloq; ab iniusto Pre-
coni iudicio calarum appellauerat. Romam deducto, ad quē
tum audiens plures conueriebant, qui veritate intellecta,
victibus Agri, quas tunc ebrei chiderant, permoti ad
culum dei sece conferabant.

Petrus Apostolus Romę uigintiquing annis calendram sacerdo-
talem tenuit, ut tēsēs est b. Hieronymus in libro, seu calen-
dro uiuori illustris, ubi de Petri agto scripti his verbis,
Simeon Petrus filius Iohannis prouincie Galilee, uico Betphai-
la frater Andreus Agt, et princeps Agri post episcopatu
Antiochenis eccl. et prædictiorum dispersionis eori, qui de

circumcidere inclidere in Ponte Galatea, Capadoccia Asia,
Bithynia secundo Claudij anno ad expugnandum Sinorem
magum Proman gerit, ibi uigintiquing annis calendram
sacerdotalem tenuit usq; ad ultimum annum Nerois, id est
XIIII, a quo est affixus crucis martyrio coronatus est, capite
ad cercam uero, et in sublimi pedibus elevatis, alterans se
indignum, ut sic crucifigeretur ut Dominus eius, sepulcher
Rome in vaticano iuxta viam triumphalem, totius urbis
ueneratione celebratur. Hac b. Hieronymus scriptit de
bō Petri agto, que uerū ab eo scripta fuisse multis zōibis
probare possumus, signi sunt qui dubitant. Conuenit cum
bō Hieronymo Aurelius Athidacenus Senator, et postea no-
natus gesuatis, fidei scriptor, qui gratias quod in Uari-
cis memori⁹ gerdidit, Sylviano, et Octone coss. senator ipsi
Iohes Petri et Paulum Romam cruciata fuisse a Neroni,
scripti de Petri agto principi in libro de institutione
diuinaz līnā, et de uiri illustribus (sic enim ē inscriptus
est liber illa) his verbis, Hie post b. Antiochenam fan-
davit eccl. sub Claudio Cæsare contra senorem magum
Romam gerit, ibi predicans euangelium, uigintiquaque
annis ciuius Urbis tenuit Pontificatum, sexto autem, et trigesimo
anno post passionem Domini a Neroni Cæsare in Urbe
Roma capite decimū uero, ut ipse adiut crucifixus est, ibi
post agt. mēsiū ē martirio coronatus sepultus est Rome
in Vaticano secus viam triumphalem tertio lapide ab ore
ab orientalem. Hac Athidacenus ex senatore monachus
scriptit de principe Agri, que cotidē uerbis scribit etid

Indomus H. iglesia' in libris de vita, et morte quorundam
sanctorum. Petrus Apollinaris in Vaticano fuisse cruci effigium,
non solum celsis est b. Hieronymus, Cassiodorus, et alij
Latini seniores, sed eti eusebius Casariensis, rerum antiquariorum
peritissimus, qui in lib. i. cc. libro eius videt, Caius song:
toris uectus hic, qui fuit sub Dafni Romane. Vobis ex:
cepto, et Dionysius Corinthus episcopi testimonium de la:
tissimorum agitorum Petri, et Pauli martyrio, quod siluet
utrumq. Apollinaris unus quidem in Vaticano, alacrius vero in via
Salaria constituta sint trophae, quod tempore in
eadem urbe Roma martyrum genitum fuerint. Stetit Trop:
het Eusebius Casariensis in Historia eccl. quam gracem mi:
litiam malicie, rerum cognitio referat, ob id legendam
conset Iohannes papa. ~

Constat ipsius gestoriori actus huius auctoritate Roma funda:
cam, et constitutam fuisse eccl. anno a beatois Apollinaris Petri et
Paulo, et uigintiquattuor annis post sedem sacerdotalē terminata
de Roma Petri Apollinaris. Ibi ad ministeria eccl. episcopatu:
lino creditiss. acq. in ea cathedra in qua sedes Princeps
Apostolorum reliquias, qui suo quis tempore legitime
successerunt. Multis ipso annis ante Constantium iusta
abficiata sunt eccl. fuit Roma cathedra Petri apostoli, et
eccl. principalis, unde unitas sacerdotalis exorta est, ut
asservet b. ille Martyr Cyprianus in epistola quarta, quam
seruigit ad Corinthus Romanū pontificem, et Optatius Mi:
leuitanus. Hieronymus presbiter, et Augustinus, viri do:
ctrina, et sanctitate insignes affirment quod si fuit

cathedra Petri Roma, ut certi fuit, et est, si sedetur
origine eius. Pontifices in ea cathedra, ut certe sederunt,
ante ab Imperatori Constantino constituta fuisse eccl.
Sylvester Romana pontifice, Inclitissimus nescire est qui fui:
sse loca aliqua Deo igne consecrata, que in pacis
hoc sit, tractare, non nunquam vero id est illud
civili compita nominare, quo pontifices ipsi suo quisque
tempore in Christiana plebe conseruant, ut collectas fa:
cerent, ut baptismi, et alia sacramenta filiis suis
ministrarent, ut illas euangelii praeceptis inservient, ut
ad beatitudinem mentis essentiam attinuerentur. quod
modi narrat b. Hieronymus de Ioanne Apollinaris
et eius uerbis, Beatus Iesus euangelista cum operi manuatu:
reg ad ultimum consecratum, et uix inter discipulos manus
ad eccl. deferretur, nec posset in gloria uocem con:
cepere, nisi alius per singulas solebat profere collectas
miti hoc, filiis diligenter alacritati, tandem discipuli, et fratribus
qui aderant radio affecti, quod eadem tempore audirent,
dixerunt, Magister, quare tempore hoc loquens? Qui re:
spondit dignam Ioannem sententiam, quia praeceptum domini
Est, et si solum fuit sufficit. si Ioannes euang. inter
discipulos manus deferrebat ad eccl. ergo multos annis
ante Constantium Augustum erat eccl. Legimus et
Abbas quidem temporibus, quibus Iesus erat operari su:
isse corroborari eccl. am. sub nomine hoc est dei

genitris, quo loco erat erecta ara Deo ignoto, erant ipsi
oratores tempore Apollonii, qui et appellabantur eum. ut
debet nos apelles laulus cum diis corinthis, Numquid
deos non habebitis? In eum deo conuenienter? Illi enim
eum noite locum significauit, ad quem conuenienter christi
ni boves, docente non sed docte, et sancto intercessus, sed
Apollonius ipse ostendit, cum dicit. Conuenientibus uobis in
unum estis. talia et Romani fuisse orationis, et Deo sacra
loca facili oportet, sed nullam decentiorem, aut christo
ipso magis acceptam sedem fuisse censimus, quoniam que sunt:
timori Apollonii Petri, et lauli sanguine consecrata, et omnis
temporis illud hunc, Romanum ipsius ad eum gloriam prouocavit,
ut esset gens sancta, populus electus, ciuitas sacerdotalis
et regia, ut cuncte orbis effecta hanc prestat religione
divina, quam dominatione terrena, ut proclame dictum
est a leone illo magno Romano. Longifice in sermone de die
natali Apollonii. Scribitur Ambrosius Alexandrinus latini
dei uir egregia scriptor, et doctior, in Apollonia illa nobis de
figa sua. Petri Apollonii audire a domino, quod oportet se
Romanum confesse, Itaq proficationem illam non recusasse, sed
proponere, et alacry animo ad eum urbem profecti liberari, ac
forficato, pro Christi confessione. Martyrium portulisse, canavit
in Alessandria Ambrosius Mediolanensis episcopus doctor illius, et
sanctus, est in oratione, quoniam ^{nam} ille uir habuit in suspen-
tione his verbis scripti. Petrus uicto simone, cum precepit dei
populo remitteret, docente, aspergimur exuentane animos
gentilium, quibus eu quarentibus, christiane anime degre-

cata sunt, ne pavent percedere. Ille quamvis esset cupido pa-
scionis, tamen contemplatione populii precans inflexus est,
rogabatur enim ut ad inserviendum, et confirmandum populum
se reseruaret. Quid mulca? nocte nubo egredi cepit, co-
uidens tibi in Porta brishi occurreris, Urbem ingredi, ait.
Domine, quis uadis? Respondit Christus, ^{Venit} iterum cruci-
fici. Intellexit Petrus ad suam uniuersitatem huius partinere
responsa, Christus enim non fecerat iterum crucifigi, qui car-
num passionis suscepit mortis exuent, quod enim mortuus
est, mortuus est semel, quid aut uixit, uincit Deo, Intellexit
enps Petrus quid iterum Christus crucifixus esset in somulo,
longe sponte renunciavit. Interrogantibus christianis respondi
vadit, Hac correcus per crucem sui sonificauit dico
littera. Hec scripsit b. Ambrosius, quae multis annis antea
memoria prodiderat. Hesperius uicinus Apollonii temporibus
ne littera legitur in eum que scripsit de Hierosolymitanis exp-
iatis lib. iiij. Hec eadem legitur in libro de martyribus uictor-
iis Apollonii gracie scripto, ex quo hoc descriptimus.

Aenee pauco dist. rogatus a fratribus, secedebat, et ecce mihi
duum meum litterarum Christi, quem adorauit, et his verbis affe-

tu sum. Domine, quo uadis? Vero inquit illi Romanus iux-
tra crucifixum, sequens ipse illi reverens suum Romanum. paulo
post in eadem martyrii Sistina crucifixum est.

sustulerunt corpus Petri clam, et posuerunt illud sub Tertio.
Ex parte Naumachiam in loco, qui dicitur Vaticanicus. Hac ex
Historia illa martyrij beatissimorum S. Petri, gratias his, quibus ue-
tusissimus Christus hoc transilivit, ut malitia probasti testi-
monij. Consideremus divina quadam dispensatione facta fuisse,
ut Petrus apud Romanos reverens, martyrum illius patetetur, quod
modi Innocentius tertius Romanorum Pontifex recet. His uer-
bis annotauit. Iacobus quem elegit dominus apostola sedes esse
egressus, signum eam dominus in se ipso lapide angulari
fundauerit. ascendatur, cum inquit ad Petrum, Tu es Pe-
trus, et super te geris clavis adscriptas eccl. meam. Vnde cum ipse
Petrus urbem progressus erigisset, uidens dominus eum ad
locum, quem elegit reverens, interrogatus ab eo, Domine quo
uadis? respondit. Vero Romanum iterum crucifixum, quod in-
tellexens Petrus pro se dicti, ad locum ipsum protinus est rever-
ens. Ille hanc sententiam in alio sermone tradidit, inquit.
Dominus Iesus occurreret. b. Petrus, et tam ipsi, quin
pro ipso dixisse, Vero Romanum iterum crucifixum. Hec Iano-
cencius tertius Romanorum Pontifex scripsit, quibus assertus Ro-
manam Urbem locum esse, quem elegit dominus, ad eum re-
uocat. Secundum Petrum Apolum, ut illud aplice sedis
figeret principati, non aut temere, aut carnem aliquo faciem

pacem, ut in eo potissimum urbis loco cuius affigeretur, sed
divina dispensatione illud quod factum fuisse exhibemus,
ut qui urbem ab idolatria superstitione ad Christi fidem conuer-
terat, in eae loca illa scelerata, sordibus conquinata, sanguini
ne suo purgaret, sanctum facere diuinæ dispensationis
opus, magis cognoscemus. Si querimur quod apostoli ipsius
Roma secundem ad eandem urbem domini uoce revocata
fuisse, ex probatissimorum auctorum testimonij cognoscimus,
ita ut consideremus beatissimorum S. Petri corpora, conatos
quidem fuisse nostros ex his locis afferre, in quibus primam
partem sue, et in aliens regiones transferre, sed divina vis
tunc percepitos id minime facere potuisse. Huius rei te-
sthem locupletissimum habemus beati Gregorii Roman Pontifi-
com, qui in ea epistola quam scripta ad Constantium Augustum
hac ait. De corporibus S. Petri quid ergo dicturus si? dum
confit, quia eo tempore quo facti sunt, ex oriente fideles
uenerunt, qui eorum corpora sunt animi suorum respectant, que
littera usq; ad secundum urbis milliarium in loco, qui dicitur Cate-
nas, collocata sunt, sed dum ea excede levare omnis mali-
tudo eorum conueniens niteretur, ita eos uis coniungit, atque
fulgoris nimis metu terruit, atque dispersit, ut subito deinde
nullatenus attentare presumerent. Tunc autem excusantes
Romanum eorum corpora (qui hoc ex dominis pietate mercede-
runt) levaverunt, et in locis, quibus nunc sunt condita ferme-
runt. Quis ergo nunc (secunda Dna) tam temerarius fuisse

exibit, ut huc scias eorum corpora, non dico tangere, sed et ali-
guatrum regnunt ingredi? Sit sanctus Gregorius in epistola
sua, corporum inquit sicut Petri, et Pauli apostolorum tantis in ea.
quis coruscat miraculis, atque erroribus, ut reg adorem. sine ma-
gno illius timore posset accedi, stat Gregorius magnus. Est
et in pontificis libro Damasi his verbis scripsit, Cornelius
episcopus regnatus a quoddam matrone lucina corpore sicut Petri, et
Pauli, et cæciliis levavit vocem. Primum quidem corpus belli
Pauli hæc lucina posuit in predio suo ut stolidi vox locum
ubi decollatus est. Beatus vero Petrus corpus accepit. b. Cornelius
episcopus, et posuit in locum ubi crucifixus est inter corpora san-
ctorum episcoporum in templo Agathini in Vaticano sicut Heroniam,
Hoc ex pontificis libro Damasi descriptissimus, que sunt cotiden
verbis in epistola p. Cornelii Rom. Pontificis de translatione cor-
porum apostolorum Petri, et Pauli, sic enim scribit de beato Petri cor-
pore, Beatus Agathius principis Petri accepimus corpus, et con-
decenderem possumus illud iuxta locum ubi crucifixus est inter cor-
pora sanctorum episcoporum in templo Agathini in Vaticano sicut
Heroniam; ex eo quidem scribunt Cornelius, et Damasi b. Petri
corpus decenter possumus fuisse inter corpora p. episcoporum in Vatica-
no, agente intelligimus fuisse multos sacerdos Rom. Pont. (qui)
Petru aglio successore corpora in Vaticano sepulta, ut hinc, che-
ti, Anacleto, Cuarishi, Sixti, Telephori, Hygini, p. Cle-
mentis, et Victoris, fuisse aut ante constructum locum, ubi episcop
Romani sepulture, credi possent, et hinc est liber pontificis
Damasi, qui sic habet, Anacleto memoriam belli Petri co-
struxit, et composuit dum prestat factus fuisse a beato Petru,

6

ubi episcopi recondideretur sepultura. Suius belli Petri memoria
menterem fecere scriptores multi, presentim Pontifices Rom.
at suo loco dicimus. Considerandum est quod citauimus ex Pon-
tificale libro Damasi, Anacleto memoriam belli Petri constituisse
et composuisse, dum presbiter factus fuisse a beato Petru; ex his
enim verbis intelligimus fuisse oratorium illud, aut cancellarium
construens ab Anacleto cum aliis esse posse, ita ut inacti-
jere possumus eadem fere tempore vel paucis annis post belli
Petri martyrium fuisse construens cancellarium illud oratorium, aut
monumentum, fieri enim potest, ut in Pontificale hunc memo-
riam, quod a grecis belli
Sic est monumentum, sine
igit monumenti, sine oratorio, aut cancellaria appellare vultum,
illud vocat Donatio Pontificis, et Abianus Soles semper re-
ueritos, et veneratos, fuisse locum illud, quem belli Agathis angui-
ne suo consecravit, quippe qui ut ait sacerdos Petri. Leo in
saeculo b. dominacionis eiusdem, eadem qua presulat, cum repon-
erit, Merito ipse Constantinus Augustus non alio in Vaticano
locum elegit, in quo sacerdos Prinzipi templum construeret, ut
ex lib. Damasi potest intelligi, in quo sic scriptum legi-
mus, Eadem tempore Constantinos Augustus fecit Basilicam
belli Petri apóstoli in templo Agathini, cuius loculum cum corpus
sicut Petri recondidit, undique ex aere cyprino conclavat, quod
est immobile. Paulus post ait, Sacerdos corpus belli Petri super
et quo conculcat illud, fecit crucem auream purissima pen-
sante libras 180. ubi scripti si sit, constructionis Augusti
et Helena Augusta bene domini regali scilicet fuligine cora-
scantem auro circumdante. Est in p. columnine crucis

caput quoddam de primis Cœ. et munificacia Constantini
magni Imperatoris ex ea eadem, in cuius capitis narratione
hac sunt, Vir religiosiss. Constantius primus filius veritatis pa-
center adegitus, licentia dedit per ministerium obé sub suo de-
gentes imperio nō solum fieri christianos, sed et fabricare cœ.
et gradia tribuere posse constituit. Deniq' lib' prefatus Prin-
cess domus immensa concutit, et fabricum templi prima
sedis bñ Petri Principis Aegypti institut. Huic narratio
veritatem secundus Gregorius natus summus pontifex in epistola
quā in extrema parte libri suius forensis, apparet, Basilicam
bñ Petri ut tempore proponit, ita et honoris dignitate
præsentationē.

Et agud Alexanri illi magnum Alexandrie episcopum in eis
quam aegritate ad illos, qui in Christo aerubantur, Constantius
Aug. iussu fuisse in Aegypti Petri templo dedicata munera
per Cumulum quendam ab Imperatore missa, quod cum resu-
uisse Liberius pontifex uelementer increpauit custode templi,
quod id non possibuisse. Tnq' ipse in templi ingressus, dona
illa, ut nefarium uitium prouiceat. Cox hoc Alexanri loco
aperte incollegimus, tunc in honore semper fuisse Sabatiam
bñ Petri basilicam, ut eius dignitate Impr. qm. Sacerdotes sit
generitus. Quod vero tradidit magnus Alexanri, Liberius
pontifice templi custode uelementer increpato, illa ipsa dona
ut rem nefarium ē templi prouiceat, ex hoc ipso hinc cogni-
tione syneccū Pontificis animū, ac studiū in catholicis fidei
ratione, nō in iniquitate seruanda, quippe qui re ab Imp.
guida ipso recte fides prosecutor oblatā munera passus est

7

in templo illa diu maneat. quod aut lib' Alexanri con-
stit. Liberius ipso cum primum faciem resuunt in templo pro-
gressi dona illa prouiceat, hoc ipso significat Pontificem nō
longe a Basiliæ illa, sed prope Sabatam. quandoquidem can-
dem pontificem in eadem Basilia predicasse baptismum, ec-
clasticus acta liberij, quo sunt in libro s. Corelioz, sic enim
in illis scriptū legimus. Tnq' Liberius conuenit oēs presb̄tos
clericorum universi gradus, et fideli, et uoce clara dicit, Vocat
Letras ones suas, paulo post, Siatis me prædicare baptismū in
Basilicæ Petri apti, hoc omnes enī gaudio suscepserunt, eadē
enī proximus dies Pentecostes, fecit ergo conuenit mons-
terioria, et plebe' sciam Christianoz, et enī letarij venit ad bñm
Petri templum, et introierunt sabbati Pentecostes ab hora vora
ad ecclesiavit oēs, et ab hora iam quasi ad occasum usq' in do-
minicā Pentecostes nō cessauit baptizare, et baptizati sunt
promissione regis fere octo milia octingenti decem. Hec de-
scriptionis ex actis liberij Rom. Pont. quo aperte celebratur Pa-
tificem ipso in Basilia bñ Petri cathechismo initiatos baptiza-
sse. Utq' in dominica Pentecostes missam sollempnia hora quae
occusa celebrata fuisse. In eadē illa sciam Basilia eundem
Pontificis liberii Marcellinam pueram cum virginitatem
proficiens præceptis instruxisse, tñq' est scimus liberius
in iii. lib. de Virginibus, eum dicit. Tempus est soror suorum,
eo que meū confesse soles beata memorie, liberij præcepta
rendisse, ne quo vir sanctior, et sermo accedat præterius.
Namq' is cum in Sabatioris natali ad Aegyptum Petrum migrari
proficeret, nescis quo mutatione signares. (quida.

melius die quam quo Virgo postulantem acquisivit) acq^u affabris
et pueris Dei cungheribus, que certare inuicem de ea soci-
ate, bonas inquit, filia rugitas desiderash. Vides quantus ad
natale spora tui populus conuenierit, et nemo impudens recedet,
Hoc est qui regatus ad rugitas aqua in uina convertit, inter quo:
que synecriu sacramenti confesse virginitatis. Hoc admirabilis
ille dolor Ambrosius in his que scripsit ad Marcellinam torori
de laude virginitatis, memorie producit, ex quibus facile ratio:
nari possimus Romanum Pontificem tam sollemne diem, hoc est,
saluatoris notalem in templo Agi Petri celebratur ne fuisse, si
quam aliam Urbis Bartholem̄ Principis Aetate bartholice preferri so:
lita cognovisset. Quid quod virginitatis professio multat, ut
hī signs facta in eodē templo essentur? Haec non ea res obsecrat
Bartholomeus ipsius proflantia, et ut graci dicitur
Hoc est primus honoris parcer: quid quod Imperatores ipsi
ad uenerandum Agi Petri regulebū diademata submittuntur?
ut ait beatus Aug. in ep̄ta sc̄lii, quam scripsit ad Madurenses
in qua multa qđem preclara, sed illud preclara, quod est hī
verbis ab eo scriptū. Vides inquit simulacra, templo partim
sine reparacione colligata, partim dirata, partim clausa, par:
tim in usus alios convertata, s̄c̄lii simulachra uel confungi, uel
incendi, uel inclusi, uel defundi, acq̄ ip̄as hīus seculi fastigia
que aliquando pro simulachris populi ch̄riani persequentes
victos, et dominas nō à repugnantibus, sed à mortuis ch̄ri:
anis, et contra eadē simulachra, pro gl̄as ch̄rianos occide:
bant, impetus suos, leges, iuris, et imperij nobilitati
eminenter culmen ad regulibū Piscatoris Petri submisso dia:
demate suffit. Hoc beatus Aug. in ep̄ta quam diximus uenisti:

me serigit, ut manifestū est hī, qui fecit sunt rerū antiquarū.
Nonne enim illi Valentinianus Augustus, hīis his verbis scriptis
ad Theodosium Imp̄m misisse. Cum aduenisset in Urbe Romā
ad diuinitatem placandam, segmenti die ad Bartholom̄ apostoli
Petri processit, et que deinceps sequuntur. Et enim ep̄ta
ipsa in p̄t. uolumine Coniunctione, ut qui uelit, posse ēa legi.
Et in eodē uolumine et Gallia Placidia Augusti scripta
ep̄ta ad Theodosium semper Aug. hīis verbis. Quia in ipso
ingressu ciuitatis antique Hanc cum Sabinius, ut
culū bēs Petri aglo redderemus in ipso adorando alcari
Martyris, P̄ḡm. Ies ep̄s paulū se post orationem retinens
propter ecclesiā fidem agud nos defleuit, ip̄sū similī sum:
mum Agostini, quem nuper adieramus testē obijcens epis:
copoz multitudine circumscriptus, quos ex innumerabilibus
ciuitatibus Italia pro principatu proprij. Sac̄i, ac dignitate
collegit, et verbis promiscens lacrymas ad communione
sui flētus, nos quoq̄ genitus pronoscavit. Hęc Gallia
Placidia ad Theodosium Augustum. Vides ut religiosissima
femina, cum primum antiquā urbem Romanam ingressa esset,
eam adtribuit curā, ut bēs aglo Petri culū redderet in
illo ipso adorando altari Martyris. Ex hac re intelli:
gimus nihil ardui quis Sabinius Augustum ipsum, quām
ut quam primum bēs Agi Bartholom̄ dñe, ibi sancti
Agili Petri (ut far erat) Et hac eadē ep̄ta in actis
concilii Calcedonensis graci serigena hīis verbis,

Cetera reliqua, quae in eadē ep̄ta dūceps sequuntur græca verba, quae possumus efficacius quiddam habent, et significantia quam latine, pro eo enim quod in illis legimus, ut cuius petro ap̄to redderemus in ihsu adorando alvari martyris græca habent.

Quæ si uelimus uerbū uerbo reddere, ita uertemus, ut redderemus ad rationem beneficij ap̄to petro in ihsu adorando alvari martyris. Non enim illa latine patet ita ut accipi ē possit pro ueneratione quæ adhibetur sanctis. Ego vero latine legimus in adorando alteri martyris græca lectio habet,

quibus uerbis articulorū nis presupposita iuxta quidam ostendit non simili dicit sed
Hoc est in illo ipso adorando alteri, neq; dicit
sed
presupposito articulo ejus significaret non cuius martyris, sed

Petros ap̄to martyri cultū se reddidisse, quantum uim habent in orationis contextu prepositi arti docet sc̄olasticus planius epis̄ Salaminie Cypri in his libris quos comp̄xit coram Sigeris de magna ecclesiastī ualitate,

Non est aut̄ p̄stare videntur quod dicit Iacobus Auḡt̄ leonis P̄m. Pontificis Episcoporum multitudine circumscriptio, quae ex innumerabilibus ciuitatibus sc̄olasticus pro sui loci principatu ac dignitate colligit illam. Fuisse abcessatū pro apostolo Petri pro catholicis fidei causa suspicenda ex his enim litteris uideri magnū illud, et actum Pontificis Episcoporum multitudinem ingentem ad Petri ap̄ti Beatiūm congregasse

Coxilas enim ep̄ta Sc̄olasticus Augustinus ad Peadius, in qua huc sicut, cum felixius P̄mam suissimum ingressi, et esset in liminibus Basiliæ, p̄. Petri, Leo basiliensis Romana ciuitatis epis̄t̄is ē in alijs plurimos epis̄t̄is pro salutationi nobis obicit, et cetera, quæ dūceps sequuntur. Ex Sc̄olasticus Augustinus uerbis facile p̄t intelligi non minus quam ex his, quæ supra diximus more fluisse, ac uetus insitutus, ut qui boreo longior, ac dignitatem fulgerent,

cum primum Urbem esse ingressi; sciam adirent agri Petri, Batheam, hoc Valentinianus, hoc Galla Placida, hoc Licinia fecit Augusta, quae ait se Romam ingressam ad ipsa limina Basiliis agri Petri, scimus ad hanc die curvari coliti ut Imperator cum primum Urbe aliquam ingreditur, sciam ad caesareale eius Urbis eam se conferat, ergo cum in veteribus brachii monumentis legimus Valentinianni, Galli Placidie, Licinii Aug. caroli magni et reliquias, quos enumerare longum est, sciam Romam ingressos, Basiliis Petri agri ad ipsa limina factos, recesserat nulli in Urbe templo illi preferenti coliti Basiliis, quam inv. ipsi, et presentes cohierunt, et absentes amplissimis numeribus suo quisq; tempore donarunt, laudat Adrianius primus Rom. Pont. in his qua scriptio pro defensione Lyceni secundi concilii Valentinianum Augustum, quod imaginem auream salvatoris pretiosi genitus ornata uti causa super confessione bti Petri agri porendam curavit, quam fideles omnes venerabantur, laudatur Chodenus Rex quod misericordia ad bti Petri limina coronam auream, de qua scriptio his verbis sancius in lib. 3° de rebus gestis Francorum, Romanam eam post Gymnachium Hornista suscepit regendam, cuius temporibus Rex gloriosus Chodenus duxit ad bti Petri limina Socratu prisulis Remigij regis dignitatis, auream coronam gemmis pretiosissimis insignitam, quo facto aperiti ostendit se

60

Deo non esse ingratum, dum ad ipsius agri regule hunc insigne misseret regnum, sciens se à Christo solo regno daret, nam et dominus consul Romanus capta Sacrosolymorum Urbe in dominij templo coronam obtulit, sed hic munere gravior, quia fide potior. Ille ecclesia loloval, at iste catholicus eccl. sedulus venerator, Ille quod esse presos, quannius ipsi Urbi, cunylos infestus, verum sic absens Romulus amator domus, et Basiliis agri Petri deinde, hoc Antonius scriptio de Regge Clodouos, quo et scriptores alij memoria prodiderunt, ex quibus unus fuit Sigibertus scriptor non conueniens. Scriptio enim multa notata digna, cum illud vel maxime quod est his verbis scriptum in eius Chronice. Clodouus Rex ab Anatolio Imp. codicillos de consulatu, et coronam auream cum gemmis, et tunicam blaceam accepit, et ex ea die Consul, et Auguslus appellatus est. Ipse vero Regis missis Romanis sicut Petri coronam auream cum gemmis, quo regnum appellari solet, Sigiberti locum de corona aurea, quo regnum appellari solet, missa à Regge Clodouo, ad secum Petri animaduertit ante nos Curtis Brunius omnium linguam peritissimus, quem et in suis collectaneis posuit.

Quanta semper fuerint Basiliis Petri dignitas, non modo eorum quos supra diximus, sed et illorum qui Romanus Vrbis hostiles exticerunt, factis poterit comprehendari non vulgaris alienius, sed illi scriptoris testimonio, scilicet Pauli Cretij,

qui portatu b*bl*. Augustini evagie Silviam, q*b* agnus
ill*a* in lib. septimo his uerbis scriptu, Adest Alarius
terpidam Romanam obcedit, turbat, irrumpt, late ca-
men precep*t* frons, ut si qui in cetera loca, p*re*cipue*n* in
scere, ap*to* Petri, et Pauli Basilicas configissent, h*oc* in
primis innudates, securosq*e* esse sinecent, discurrentibus
ita*z* per Urbem Barbaris, force unus Gotoru idem pe-
cens, et Christianus sacra*z* Deo virginem iam orare proce*p*
in quad*z* ec*c* domo rep*e*rit. Cumq*ab* ea aut*u* argente*z*
Genesie exp*o*ceret, illa fidel*z* constanta esse agnus se
plurimum, et max*z* prefer*e*ti ep*o*ffidit, ac protulit, dum
exponit op*ib*s atrocium Barbarorum magnitudine, et por-
dece*z*, ac malicie*z* ignota, et uarior*z* qualitate vide-
ret Virgo ap*to* ad Barbar*z* ait, hoc Petri ap*to* sacra
ministeria sunt, p*re*sum*e* si audes de facto, tu uideris,
qua*z* quia degendere regues, contendere non audes, Bar-
barus uero ad reverentia*z* religione*z*, timore dei*z*, et fidei Vir-
ginis motu*z*, ad Alani*z* sec*o* per suu*z* reuult*e*, qui
conuinc*e* reportari ad Ap*to* Basilic*z* universa ut
erant uasa imperante*z*, Virginem et simili*z* omnes, qui
se adiungere*z* Christianos eadem in defensione deder*e*,
Ca domus sc*o*is sedibus longo*z* ut*er*unt*e*, et medi*z* interiecta
Urbis aderat, itaq*e* magno specie*z* omnium disposita per
singulos, singula*z*, et super cap*u*a lata palam aur*u*, ne*z*
argente*z* uasa p*ro*ce*p*ant*e*, expertis undiq*e* ad defensionem
gladii pri*u* gompa muribus hymnos Deo Romanis Bar-

barus concientibus publice canitur, personat late in ex-
cidio. Vobis salutis turba, omnesq*e* in abditi lacun*z*
innuit*e*, ac pulsat, concurrent undiq*e* ad uasa Petri, ua-
sa Christi plurimi et p*re*gnari Christianis professore sion
file admiscent*e*, ac per hoc camen ad tempus quo magis
confundant*e* euadunt*e*. Quid his uerbis clarus aut ma-
nifestus ad Basiliac*z* b*bl*. Petri maiestate ostenderem*e*?
P*re*cip*e*it Alarius ut qui in cetera loca, p*re*cipue*n* in celorum
ap*to* Petri, et Pauli Basilicas configissent, nullo modo
uolarent*e*, sed in primis essent incolunes, quod omni-
bus sc*o*is locis reverentiam tribuenda*z*, sed p*re*cipue*n* la-
cerior*z* Basilicas, Pro*x* ille iust*e*, ap*to* ostendit
illas se magis, q*b* omnes alios basilicas reverent*e*, omnibus
enim p*ar*cent*e* p*re*cip*e*re*z*, sed his p*re*cip*e*re*z* mult salu*u*s
at*q* incolunes esse omnes, qui ad sancta completa*z* suscip*e*nt*e*,
sed in primis illas, qui b*bl*. Ap*to* Basilicas p*ro*ecti est*e*,
erant ip*se* ill*z*, lignos, et reverentia et exercit*e*, et barbaris
relacionibus cogniti*z*, sed hinc aliquis p*re*cip*e*re*z* quid*e* illud
ab Alani*z* p*re*te*z* data*z*, sed minime seruari posse*z*, qui
leges Pauli Oct*o* Silvia*z*, innuerit*e* ap*to* Petri Basilicas
reverentia*z* ea seruacion*z*, ut eius uasa, quoniam essent
in domo longe remota*z* ab*z* sc*o*ibus, tamen quia ap*to*
Petri sacra*z* erat uasa, b*bl*is*z*, et barbarus religione no-
minis connotus tangere illa uas*z* non fuit*e*, sed ad
Alani*z* retuler*e*, ille tam*en* abs*e* ut ea fermisene*z*

auperrī aut violari, ut ēt universa concordia ad Spti
Basilicam reportat Virginē et ipsam, simulq; omnes, qui
ad eam se adiungentes Christianos, incolentes dehinc insta-
vit, nec ali' facit est. Itaq; eius Basilicę nomen illas ēt
seruavit, qui longe aberant à Basilica, ea enim domas
ut est in Bithia, quam supra diximus, longo, et medio
interiectu urbis aberant à sedis sedibus, que loco illud
nō prætererundū, sed maxime videtur animaduertē-
dum. Petri agili templū, sc̄as cedēs à veteri, et proba-
to serigere appellat; quippe qui paulo ante eum scri-
psit saecūlū Petri Virginem in quadam Cœi domo reportā
simphē Cœi. nōcē Petri agili basilicam significavit, sicut
uit eiusdem templi marieplazem et Theodora Augusta,
de qua sic serigē legitimus agit Annalini lib. iij de
rebus gestis francorum, Vigilius s. Pion. Prog. Cœi
qui eo quo commorauimus modo in locū s. subro-
gatus fuerat Sylvius derrogationē suscepit Theodora
Augusta se Sabentem in sue modū, Vem et adimple
nobis que bona voluntate permisihi de patre nō tri-
estimo, et renca ēt in grising; genitus bonorum, sed
hoc excepit Vigilius. Abit dicens, hoc a me D.
Augusta prius locutus ēt male, et iniurieco, nō aut
nullo modo tibi consentio, ut renouem hominē Geneti-
cū, et anachematoratum, quo audies Aug. mitit
Antoniu scribonem ēt validā militā manu Pionam,

principiens ei, ac dicens, Vigilium Prom. Pont. nostri san-
ctioribus rebellē decernimus, ut nāni imponit ad nos
sī deduci facias congectū, sed cuiuslibet Basilicā san-
ctū defensione ei sit adiumentum, excepta Cœi. Pionij
Agili. Hoc Amorius. Exeat Petri Nulli ipsaculū quoddam
Bithia, sacra ab Alexanderi pontiū Pion. Pont. in opere
lo illo his verbis scripta legimus, quantum remaneat hunc 5me
bīlī Petri Agili principis Basilicā, totus orbis exhibebat, in
vita Vigiliū agere cognoscitur. Nam Theodora Augusta
mittens strigium scribam sui Pionam, ut Vigiliū sagam
comprehenderet, ait illi, excepto in Basilica bīlī Petri force,
nam ēt in Latereis, aut in Galatis, aut in qualib; Cœi. Vigiliū
innoveris, mox nāni imponit perdere ēt ad nos. Hoc scriptū
Nullis in libello quem diximus. Cadem ēt in libro ponti-
ficali, qui ēt in secundo volumine conciliarii, hī ut
cognoscē possint an vere sint, que dicimus. Non erat
causa cur Theodora Aug. excise Basilicā Petri agili
si quam aliam in Urbe Roma prostantiori cognovisset, Au-
gusta ijsu, que Vigiliū Pontificem ad aram s. Sophiae
figmenta inquit illam abscondit, ex illa inquam templo
nulli usque, quo nullū in Urbe Constantiopolis prostantis, illa
parcendū ei inbet, ei exēt in Basilica bīlī Agili. Petri re-
gentus. Si in Latereis inquit, aut in Galatis, aut in qua-
lib; Cœi. Vigiliū innoveris, mox nāni imponit perdere ēt
ad nos. cur sane solam excepit Basilicam? quid illi in

mentem uenit. Petri ap̄li eccl̄. excifere, potius quam aliū
quāpiam eos his, quæ in urbe sunt? At qui nō excipiebat:
sibī latet, sed agere iubet, ut si Vigilius in illa in-
uentus fuisset omnia abducatur, erat ip̄i quemadmo-
dū illarū; de quo supra diximus, ita, et Petrus ap̄li.
Sed hinc b̄. Petri ap̄li legit̄ bene nota, ut nichil nō videantur
sionibus alijs illam progressu subuenient.

Hoc uideat Sed hinc maiestatem Deliciarum vir fortissi-^{us}
muccus, et regi in bello gestu gloria valde illustris. De
hoc eam ita scripti legit̄ in Ubiā Annalij. Cui au-
diisse Deliciarum, quod Franci Italiam infessarent Roma
redire naturam contendit, et ciuitati aggregans, cu-
magan cūm uenire, rex uictor excep̄tus, obulit b̄.
Petru per manus p̄f. Vigiliū aurēam crucem tenui libry
preciosissimis gemmis exornatam, in qua uas descrip-
serat ueroris, quid Confusus Augustus sternet re-
pos? an non ei ipse b̄. Petri compli ueracōtione pro-
secutus est? Et apud Libracum cognomēto Vigilantē
his verbis de illis scriptis, Conclavis fermotus Zelo dei sy-
nodi uera ei ipse conuocata sub Villam p̄f. super or-
dinato. Exequionē stiorauit, mīcti b̄. Petru ap̄li cui
gela aurata gemmis albi nichil magnitudinis in cir-
cum uirata ornatā lycē post aliquot annos Promam ne-
miers obulit super altare sibi Petri gallin' auro ex-
tate tota exercitu in cœris eccl̄. intarce. Ita illus
Vigilantis chronicoru scriptor nō cōtemnendus sed
vide. *Liber*.

fide dignus

13

sed dignus memoria prodidit, ex quibus facile intelligimus. In
generū illū non fuisse, cum primū in urbem uenire,
Deliciarum b̄. ap̄li p̄f. alias ingressū ēē cōsco
exercitu cœris gelante, nīc tam alijs praefecendam
lucraret. Quid dicam de Deliciarū p̄f. critici? Ha-
non ē illa ex urbe translatio, q̄d miti uela que-
dam ad h̄c ap̄li Petri segnitionē, q̄d h̄c re-
xstat sibi Gregorij Psa. Pont. ep̄ta in lib. vero.
Laudat sanctus Pontifex religiosam illā faminam -
bis verbis. Qula ex purissimo syncretissimq̄ corde b̄.
Petri ap̄li principi munera et amoris his preciis
omni clero suscep̄ta, ac illi suscepta sunt. Filius
enim mens vir memorans d. Symonachus, quia
agostini me ex dolore p̄dage, et p̄ne despentū refe-
rit, scripta uera miti dore distulit, et post multum
temporis quam uela suscepta sunt dedit. Postmodū
uero in scriptis Eccl̄. l. vīc. Inuenimus, ut cum
Uitania ad h̄c Petri eccl̄. postulat debuisse, quod
ideo minime factū est, quia sicut predicari, antē
uela, quām scripta suscep̄tus, tamen predictus uis
in omnī familiā domus uestigia. Sane fecit, quia eos
in clero facere uolubilis. Sed etiā uoces deferunt
Somoni, habet ipsa uia oblatio apud omnipotētē dñi
uocem enam, in eius pietate confido, quia cuius cor-
pus nos cooperauis in terra, eius nos intercessio a p̄cē.

lis omnibus proceget in celo. In Sac' b' Pontificis
esta recordum est, quod scribit Pustelianum fabri'
perijos, ut quae miserant munera cu' litania, hoc ab. cu'
cyp. ad b' Petri lcc. portari deberent. Illud et,
presente omni clero suspen. et in eo loco suspensa fui-
sse, omnium aut maxime quod dicit, cuius corpus nos
cooperiis intercessio ab omnibus
peccatis protege in celo. Possem multos alios nomen-
zare qui simili reverentia, et reverentio precebuti
sunt candem Barthéla, sed ne nimis longius sim, missos
quidem facie reliques, sed silentio procerundu' non
uidetur, quod de Carollo illo magno scriptu' invenitus
apud Ginordi eius Imperatoris alumnu', acq. scribam,
est in libello, quem scripsit de vita, et rebus gestis
ipius (caroli magni), memoria prodicu' his verbis, cele-
bat pro ceteris sacris, et venerabilibus apud Roman.
b' Petri ap' lcc. in eius dorso magna vis pecunie
cum aurum. & argenti, nec non et gemmaru' ab illo co-
gesta est, multa et innumera Pontificibus missa mu-
nera. Paulus post adiungit Id' scripsit, eundem
Caroli magnum inter XCV annos, quibus regna-
vit epatim quater ad eum locu' notorum soluendos
causa perfecti fuisse. In fine libelli Sec' scripsit,
hunc coceros eius tres, acq. pecunias, tres
mensas argenteas, et auream unam præcipue magnitu-

14

dinis, et ponderis esse constat, de quibus statuit, acq. de
crevit, ut una ex his, que forma quadrangularis de-
signacioni Urbis Constantiopolitanae continet, inter
cecca doraria, que ad hoc designata sunt, Roman
ad Bariliu' b' Petri ap' deferatur. Scripsit de
eiusdem Crisp. myri libealitate in Cœm sic: Petri
que Roma. A. Abbas Vespergantis in suis chronicis
his verbis, Celebat Carolus magnus per ecclesias sacras
locis apud Roman' b' Petri ap' lcc. in eius dorso
magnum uim pecunie congesit, In regno hinc Ge-
orgij viij. est ista quedam illius Pontificis ad Salo-
monem Regem Vngaroru', in qua huc legimus, Sicut
à maioriibus patre, tue cognatione poterit Regnum Vngar-
ie sive Romanie, lcc. propriu' est, à Rege Stephano
dim b' Petri cu' omni iure, et praesertim una oblatu'
et deuote creditu'. Precessa Henricus p' memoria
lcc. ad honore sibi Petri Regn' illud expugnat
uicis Regje, et fortia victoria, ad corpus b' Petri lan-
cem, coronam transmisit, et pro gloria triumphi
eui illius regni ducit insignia, que principali
dignitatis eius attinere cognovit. Hec Iugorius viij
narrat in cœta, quam discimus, sed redit ad (an-
hi) magnum, scripsit de illo cum Ginordi eius alum-
nus, quem Abbas Vespergantis venisse Romanum
notoru' schiedoru' causa, Non nou' autem, aut

7
Chronica. S: Giberli pag. 24.

Clodouens rex ab Anastasio imperatore codicillos & consulatu et corona aurea cum gemmis et tunica lactea accepit et ex ea die cognitus est Augustus et appellatus. Ipse nero rex nunc nomine Sancto Petro coronata aurea cum gemmis regnum appellari solet.

recens inventi' hoc erat, ut e longinquis regionibus toti:
aut orationis p[ro]p[ter]a peregrini hominis ad agros limina se
conferrent, ut enim missos faciam reliquias prope immu-
nabiles, quos iuveni vota fecisse, ac soluisse lysimachus. Kar.
rat Galladius Monachus Cugrij discipulus, Thiboronius pres-
byterus religiosissimus Alexandriani vota canta ad sepul-
chrum b[ea]ti Marii Cugj[ri], undeque uenisse Roma pede.
An[no] Itineris ad sepulchrum agros Petri, et Pauli. H[ec]
Balladius scripsit in historia de vita monachorum, quam
icitat Ioseph Damascenus in libro de his, qui in fide dormie-
zunt. Et multis annis anteas Socrates scholasticus in libro
iij Historie lcc^o, quo loco narrat admirabilis uer[us] mo-
nachus Admonius, una in scel[et]o Belanagio Romanum in-
gressum nibil erat, quo in Urbe erant uisendu[m] curasse,
nisi loca illa, in quibus b[ea]ti Petrus et Paulus pro Christi
confessione martyris pertulerent, Codem uenit et uis
ille s^{anct} Joannes Perto, ut scripti reliquias Soptronius
in libro de his, et factis Monachorum. H[ec]c notauimus
ut ostenderemus ne non[on] hoc uideri debere, si uitia-
tio liminum b[ea]torum Petri et Pauli de Urbe in his numeratur,
quaesit[ur] uocis Hierosolymae, et s[ancti] Iacobi in longis illis,
uotu[m] castitatis, et religionis. sed redeamus ad Basilicam
illam, cuius excellenciam cum alia multa, cum illud pra-
cipe demonstrat, quod in ea coronatus Imperator, ubi
coronatus est Carolus magnus, ut e[st]is est Ancorius in
lib. iij. de gestis franeorum. his verbis, Carolo Pagi Leo pp

15

agnus Momentum occurrit, cum simul refecti essent,
ille ibi manente, Pontifex ad Urbem percessit, Crath:
us vero die in gradibus Basiliacis b[ea]ti Petri ap[osto]li, in epis-
co universo clero consilens aduenientem, et ex equo
descendit, Deinde laudes dicunt, et p[ro]p[ter]a agens tasse:
git, et cunctis gallentibus, in C[on]cilio eiusdem temp[or]is. Igit[ur]
Deum glorificans, atq[ue] magnificans introduxit. Paulopost
(Cardus) inguit p[re]p[ar]ato die sacraff[orma] Natalis domini ad missa:
riu[m] solemnia audienda. Basiliacis b[ea]ti Petri ap[osto]li cum fu:
git ingressus, et coram altari, ubi ad orationes se incli:
nauerat, assistens, Leo pp[er] coronam capiti eius impedit,
cuncto populo Romano acclamante, Carolo Magno a deo
coronato, magnis et pacificis Imperatori Romanorum, ai:
ta, et uictoria. H[ec]c ex Annario sumptiu[m], quo et
Abbas Vigilantius his verbis scripsit, Carolus magnus
dux franeorum cum pro columna leoni pp[er] ingressu[m]
Roma ueniret, et Natale domini ibi celebraret, in ipsa
die sacraff[orma] ad missam solemnia uenient dum anc:
te confessio[n]e b[ea]ti Petri ap[osto]li ab oratione surgeret,
nihil minus sperant. Leo pp[er] coronam impedit, et Imp[er]o:
Romani prouertiantur. Post gressu[m] laudes uocatas ab
ap[osto]lo fidelitatem romane Imp[er]ie et Augustus affet:
lens est. Legionis in Reginonis monachi prouinc:
iis annalibus de hac euale re ita scriptum. P[re]p[ar]ato
Carolus Magnutia se mouens in exercitu Ravanoram

uenit, ubi septem dies moratus, Romam direxit processum.
filis eius Digno in exercitu Benemerenti missis, longum
Romam uenisset, occurrit ut pavidus Leo ^{pp}, et Senatus
Piemontini agud Momentum, dissidens ab urbe lapide,
ex sua ex summitate, summus honor ex suscep-
perdens in eo in eodem loco. Hic uerum in ad urbem
processit, et in crassissime die in gradibus basiliae beati Petri
apli slans, missis obuiam Piemontem uobis uexillis ex una
bus, ac reliqui, ordinatis ex aliis dispositis per cognata
loci eam peregrinorum, quoniam ciuius Turris, qui uenient
laudes dierunt, ipse ex clero, et episcopis ante gradus ecclie
ex suscepit, data itaq; benedictione in Basiliac' bti Petri
apli cunctis gallentibus introduxit. Paulopoli anno
(inquit dom) Decii cum Rex ipse die Natali dñi ante
confessionem bti Petri ab oratione surgeret, Leo ^{pp} ex-
coronat caput eius imponuit, et a cunctis Piemonti populo
ter reclamat' est. Carolo Augusto a deo coronato
magno et pacifico Imperatori Piemontini uita, et
victoria. Itaq; in annalibus Preginoris monachi, qui
scriptis Historia illa ut breue, ita doctorum iudicio pro-
batum ante annos sexcentos. Constat ergo quos citi-
nimus testimonio (carolu illi magnu' fuisse a Rom. Pont.
Leone in gradibus Basiliq; ex bti Petri acceptu, et an-
te ipsius confessionem coronatu'. Velim dicant qui
Sane basiliac' alij postpartioce' esse negant, cur in eius
gradibus Piemontus Pont. cum clero et Episcopis

16

Carolu' Reg'e accepit, cur data ibi benedictione cunctis
gallentibus in aplo Petri basilia' introduxit? cur
ante confessionem ipsius surges' ab oratione coro-
nauit? Si Sabatibus in latberano, ut multe asserti,
cur ad Vaticinum sese conculit, ut in gradibus sancti
Petri ex universo clero, et episcopis ueniente Reg'e acci-
seret, Annon comodius erat id facere in latber-
nenti basilia, in qua ut multe affirmant, Pon-
tex Sabatibus? Quide' expositione no' alia eius rei
fuisse causa, nisi quod bti Petri templi eis alijs
postpartioce' revererat, longe et ipse preferendu' coronis
lucit, cum Reg'e in eius basiliice gradibus tam so-
nificie accepit, et ante ipsius confessionem coronauit.
Multos alios crassius scriptores reru' antiquarum
ibid' fuisse a Piemontis Pontificibus coronatos,
sed Reg'e illi, qui uniu' ex omnibus aplice sedis dignu'
inducavit, in eius persona imperiu' a Greco in Ger-
manos transferret, fuisse in ipso illa Basilia beati
Petri aplo coronatu'. ea res aperi' demonstrat scilicet
illu' Pontifici curasse, ut primus longe ^{or} Piemontus a
sum. Pont. creates, in Basilia pugnatio coronaretur,
que' alijs ueluti exemplo, acz instituto sequerentur.
Qui ritus seruari solitus sit in coronando longe cognoscit
potest ex lib. pontificiali, et epist. Innocentij VI. copiorum

copiosissime scripta, ex Urbe Aquinore ad d. Petrum epum Hobbi.
In illa iea gla bis uerbis scripti inuenimus, Ne quis in diuinis
modi progressis sollemnis error fuit interueniae (quod alio)
modi et formi agendam, et ubi, et per quas formas agenda
fuerint distincte duacionis presentibus inserenda, prout in
Archivio ipsius Ecc^e. ac pontificali ordinario continetur, quoniam
forma talis est, cum Pape in longa decessu feruenter ad portam
Collon, que est iuxta castellum Crescenti recipiat hanc
fieri a Clero vobis in crucibus, et funibus, et cum processione
decedunt usq; ad gradus Sathier, sibi Petri, cantantibus,
universit, Ecce missa Regali mea, ecce eccl^a Cameranis
eius missa propagandibus arce igni, Et Profecto Vbi gla-
diu preferente. Cum autem feruenter ante Sathier, in
placa, que cordina vocatus, destrandus est a Senatoribus
usq; ad gradus predictos, ubi es descendente, tradendus est
egans cui Pape insedent, illis. Sacram autem summis Pont.
in omnibus ordinibus suis, preparat se in secretario tam
celebratus diuina, exiit in processione et in Paulus post
hunc Pape in Archiepis, et Epis ac Principibus suis ascendens
ad summum Pontificis reverenter osculator pedes ipsius, et
offerens ei aurum, quantum sibi placuerit, benigne recipia-
tur ab eo ad osculum, et amplexum. Vt et infra. Deinde
summus Pont. in ordinibus suis ad altare procedit, et
facit ibi orationem, ad sedem ascendit, Pape in tribus suis
Epis. Viz. Albaen, Portuenti, et Albaren. in Ecc. sibi Mar-
cie in curribus remansere, ubi a canoniciis sibi Petri,

recepimus in fratre imperialibus induatur insigniis, dato ipius
gallo Camerano d. Ep. qui precedentibus illa canonici
et canoribus illud canentibus, Petre omnes me eam cum
ad Sathier principis Aglor feruenterit, que porta argentea
municipal, deducit cum hinc inde Comite Lacharan.
palatij, et primicerio Sudrei Romanou, Albaen Epis
ante ipsa portam argenteam hanc super eum benedictionem
effundit, Deus in eius manu corda sue Regi eti,
Et eum autem inter Ecc. in medio Proca feruenterit Ion-
tuens Epis hanc orationem super eum decantat, Deus in-
exarabilis auctor mundi eti, cum vero ad confessionem
bti Petri feruenter prostrans se pronus in terra
et prior diaconorum super eum faciat bieari, qua fini-
ta prior presbiteros dicit orationem dominam in capitulo
isbi, Salvi fac servum tuum domine, Missa ei auxiliu de
seco, Domine salvi fac pugnam, ac deinde dicit ora-
tionem islam, Altiones nrois jo dñe. vixi. Post hoc pro-
cedere ad altare S. Mauriti, ubi Sathier Epis uagat
ei de obo exorcizato brachio dexterum, et inter sepa-
los hanc orationem dicit, Domine deus omnipotens, cuius est
omnis potestas eti, Lee alia orationem, Deus dei filius
Iesus Christus regi. His usq; peractis, ascendit Pape ad
altare bti Petri, Vbi summus Pont. facta confessio-

recipiat eum ad osculum, sicut annis ex Diaconis. Hoc et alia, quae ad eandem rem pertinent, sicut in epistola Innocentij VIII. ad Petrum Cyprium Stadien. de rite et forma coronandi Imperatoris. Cum autem epistola illa in registris servata Vaticanae Bibliothecae, non sit nota omnibus, propterea curiamus partem illarum libram, quae ad rem pertinet, in his non scriptis inveniendam. Quemadmodum est illud nobis prouidendum non est, quod legimus in scripto Petri Malli de sacra Historia his verbis scriptis, In sua regalema domini Adriani est altare sibi Sylvestri papa. in quo (sicut accepimus) brachium eius est recordatum, iuxta hoc altare per directum est altare sancti Mauriti martyris, ad quod scilicet altare de antiqua constitutio Romanae Long. a dominis episcopis Cardinalibus benedicuntur et unguntur, Ad altare vero maius sibi Petri a deo Papa benedicuntur, et coronantur, et de sacro sibi illo altari per manus Pontificis ad defendendam Ecclesiam gladium accipit. Hoc Petrus Mallius memoria prodidit in Historia quam misit ad Alexandrum tertium. Notandum vero quod scripsit, Antiqua constitutio servata fuisse, ut ad altare illud sancti Mauriti Martyris Romanorum Long. ab episcopis Cardinalibus ungeretur, et ad altare beati Petri a deo coronatus, de sacro sibi illo altari per manus Pontificis ad defendendam Ecclesiam.

gladium acciperet. Verba quibus Pontifex utitur, cum gladium illi comittit, sicut sunt, Accipe gladium defensum beati Petri a deo corpore sumptu per manus tuas habet dignas, nunc tamen et auctoritate Dei officientis, et beatis, signis imperiali tibi concessum, nobis, benedictionis officio in defensione sicca nostra tecum dimittit ad uitia dicta malefactorum, laude vero coronum. Hoc sicut in libro ceremoniarum, et pontificali, quae magna ex parte operatur in epistola Innocentij VIII. quam dico scripta inueniuntur. Iuxtam hoc est ad ostendendum beati Petri Sanctorum dignitatem, quod gladius defensum beati signi corpore sumptu per manus Pontificis Romanorum Long. traditur ad Ecclesiam defendendam? Magnum quidem hoc est, sed longe maius illud, quod Petri sive dei Vicarius, et universalis Ecclesie pastor in illo ipso altare consecratus, ut eis est liber ceremoniarum, quae loco sic habet, Ad altare beati Petri nemo inaugurus, nemo ordinatus nisi Romanus Pontificis subiectus. In Historia sacra, quam a Petru Malli scripta alijs in locis citavimus, sic inuenimus, Praecepit ergo Longinus ut ad altare maius sibi Petri nulla consecratio fieret, nisi Romanus Pontifex, Et quando dominus Pontifex facit consecrationem, descendat ad secundum Andreum, et faciat ibi consecrationem,

qua expleta reverentatur ad altare maius, et expletat missam. Quod dicit Petrus Mallius precepisse beatum Gregorium, ut ad altare maius et. non ita intelligi. Alii est, quoniam non' antea, sed tunc fieri regnum sit. Nam et de Gregorio ipso scriptus Ioannes diaconus Cenitensis Romane in p. lib. de vita b. Gregorii dum ingratissimis omnibus summa sollicitudine quaerere cura iudicio consumata fulgide eugen se iufit a cetero defensionis agnoscitur, trahitur, et agnus b. Petri Aglorum principis cum suis sacerdotibus consecratur. Cum iuri scriptores dicunt Gregorium precepisse, ut ad altare maius beatus Petrus nulla consecratio fieret, nisi Promani Pontificis gerinde valeret, ac si dicarent rem coquendam coelesticem aliquam fuisse ab eo confirmatam, quemadmodum a multis aliis Pontificibus facti Legamus, cum veteres traditiones et paterna instituta ne ab usu aliquos excrescerent decretis confirmabant. sed redeamus ad beatum Gregorium, quem agniti latini comprehenderint, et ad ceterum sibi Petrus Aglorum principis tractat in ibi coelestium fuisse summum pontificem, narrat Ioannes diaconus in p. lib. de vita b. Gregorii. Non video qua causa fuerit ut ad tempulum sancti Petri traheretur, potius quam ad aliam urbis basilicam, nisi mos fuisse

19
Romani Pontificem in b. Agostini basilica consecrari.

Legimus agnus factores scriptores rem antiquam Pontificis ad sacrosanctum illud auct. Petri altare missarum solemnia celebrasse, quem mox ex antiquo tempore fuisse probare possumus testimonio beati Hieronymi doctoris, non minus scimus hinc, et omnis antiquitatis peritiae, quam sanctitatem insignis, illa in his que scriptae aduersus vigilantium, celestis Romana. Nam super Petrum et Pauli ossa veneranda offerre domino sacrificia, et cumulos eorum, regi arbitrii auctoritate. Ex his verbis beati Hieronymi licet intelligere summum Pontificem ad illud sacrosanctum altare, quod est in Basilica b. Petri, sacrificia domini ipsius offerre consueisse, ubi secundum Gregorium missarum solemnia celebrasse, et ad redargendum quazundam perfidiam brachiorum pupillistarum, de eius puritatisibus sanguinis emaretur, ecclesiis e fide dignus Ioannes Diaconus in his que scripsit de vita b. Gregorii Sordatu. et iussu Ioannis Romani Pont. Non est pretereundum quod dicit Petrus Mallius his verbis, quoniam b. Petrus fuit

princeps et caput vium. Petri. dicere Dno. In ea
Petrus reg. quada' grecogatina, nullus patriarcha
nullus Archiep's, nullus Ep's sine sacerdos ad eucaristia
altare eiusdem Agh' consecrat, nisi tantum successor eius
Promamus Pontificis. Hoc Mathias in lib. de sacra Sist:
ria iude' verbis scripsit, que nos sic possumus. Id il:
lud id'e altare magnu' illu' Leonem Dom. Pont. vigiliis
et anniversis, acq. intentos grecos fecisse diebus quadrage:
ta, ecclaezios Sophronius patriarcha Hierosolymoru' in
eo libro quem composuit de dictis, et factis sacerdotum
Patru' memorata dixit, qui liber citatus, nō solum à
Ioanne Damasceno, à Joanne diacono, et à Plotio pa:
triarche Constantinopolitano, sed et à Synodo Nicomae:
secunda in actore iij. vbi honorifice et magna cum
laude illius libri testif'. contra oppugnatores Iugis:
ni' prolatu' est in eo libro cap. iij. his verbis, quibus
ab Ambroso monacho converti' est opus illud, scripti'
inuenimus, cum descendisset Abbas Amos Hierosolym:
am, et Patriarcha ordinatus esset, uenerunt omnes
Monasterioru' Abbat' ut adorarent eū, inter quos
afflui' et ego in Abbat' meo, capitulo Patriarcha dicere
Patribus. Orate pro me patres, magnu' enim onus, co:
intollerabile mihi inuenit' est, sacerdotij' dignitas me
terret immodie, Petri, et Pauli et similium est regis

reconiales animas. Ego ade' infelix peccator su', plus
aue quam ceteratus ordinationi sanctissimae, Nam in:
ueni scriptu', quia bestissimus, et aquilis angelis pape Leo,
qui Romane eccl' profuit, per quadragesima dies per:
seuerant ad sepulchrum stigi Petri, uigiliis, et orationibus
invibus, fecerunt ab ipso, ut pro se agud Deum intercede:
ret, et dimicarentur tibi' peccata tua. Impetratis diebus
quadragesima, apparet ei' spiritus Petrus licet, orati pro:
te, et dimissa sunt tibi' omnia peccata tua, per te quam
impositionis manu' . Hoc enim salutem ex te requiratur,
sicut bene, tunc fortassis aliter id eris. Hoc Sophro:
nius Ep's Hierosolymoru' in eo libro quē diximus, qui
greci scripsit est, et in latram sermonem conuersus ab
Ambroso Monacho Camaldulensi, viro docto, et pro in:
venientur. Scripsit de Leone Prom. Pont. qui et ipse in lib.
Petri templo vigiliis, et grecos fecit, et Hispanum popu:
li boreatus est, ut in eadē Basiliica vigilaret. In sermo:
ne enim illo, quem primum habuit de ieiunio decim' m:
sis hoc dicit, Quarta et sexta fomi' ieiunemus, sabbato
aut' agud bestissimi agnum Petri' vigiliis celebramus, qui
et orationes, et ieiunia, et elemosinas nras precibus suis dige:
biam adiuuare, per dominum nostrum Iesum Christum.

Ite in secundis sermonis, sabbato inquit, agud secundum Petrum agnum pariter uigilamus. eadē dicit et in quarto. In sexto autem nocte, sabbato agud precepsit beatissimum agnum Petrum uigilias celebramus, qui tunc experimus, et credimus per commendationis tibi oibz in desinenter laboribus precentibus exortatus deprecationibus suis, ut eccl. dei, que ipsius est predicationibus instituta ab omnium errore sit libera, per regnum dominum nostrum. Ad easdem uigilias in vii. et in viii. sermone locutus foyelli semper his uerbis ueos, sabbato agud beatissimum agnum Petrum uigilias celebramus. In tam sollemnij ieiunio mortis decimj cur in apostoli Petri templo, potius, in alia urbis basilica uigilias celebrandas perecipit Pontifex ille p^m.

Non est illud praecepit cunctū quod ad eius basilicam prælacionem ostendendā pertinet, sed ait alio uerbū agnū Petri insinuandū preberet solitus fuisse illos, qui Romane civitatis patrimonia gubernanda suscepserant, scimus regi tempis ep̄betis Gregorius in ep̄b. ~~xxviii~~. lib. xi. cum hoc scribit ad Panaleonem notarium, experientia tua quod uel quale agud sacerdotis corpus regi Petri agni insinuandū probuerit. memori est. Unde nos quoq; secundi discussionis

21

tibi causam in patrimonio partis Siracusanae, cōmissionis, operis ergo te fidem tuū, et eiusdem b̄ti Petri agni timore semper ante oculos habere, atq; ita agere, ne negab̄t hominibus in presenti vita, negab̄t ab omnipotenti Deo in eterno iudicio uales reprobandi. Solē pauli post. Volumus inquit enī omni fide, omni puritate, considerato timore omnipotentis Dei, reducere ad memoria' distinctione b̄ti Petri agni, per unā' quamq; missam colores pauperes, et gentes experientia tua describere rē. Invenimus sager illud idem sacerdotis b̄ti Petri corpus et Bonifacius Magistrus Archiep̄bus, qui predicatione sua germanorum nationem ad christi fidem conuertere. Quis postrem pro christi nomine martyrum perpetuus est. Ille in ep̄ta quam scriptit ad Daniellem ep̄cum hoc ait, Precede me ordinatio mea tempore iuxta preceptū Gregorij p̄p inuasus in corpore p̄b. Petri, talū communione me declinaturum, si eos ad uiam canonici convertere requirerim. Ita sc̄ne in ep̄ta quadam Bonifacij martyris, quam inuenimus in exemplari uerbiissime Ioannis de turbe coronata cum multis alijs ep̄bus eiusdem Martys Bonifacij, et Facelaria Romanae Pontificis. Ad illud idem altare missarū solennia celebravit Adrianus secundus Rom. Pont. et Lebarini Paganū in oblatione ad communione admisi;

sed quia res ipsa rocam dixerit est non fuit hoc loco ser-
bere, qui agud regione monachii prouincie legimus, est
in eius annalibus his verbis scripti. anno dominice incar-
nationis Dcccxxix lotharius Romae profectus est, quo cum
peruenisset ab Adriano pontifice honorifice susceptus est,
qui ab eadē preuale interrogatus, si monachij p̄f̄d domini
Nicolai enī omni vigilā latens observata haberet, et
predicat luxurianti iniunctio fadere custoditū ab illo
suscep̄t, qui in veritate nō habebat, quia nō solum mendax
est, sed eo p̄ omnis mendacij, respondit se ita omnia ob-
seruasse, ac si diuinitas sibi esset inferata. Cum Poco-
ceres, et Optimates, qui enī eum uenerant eadē testificare-
tur, nec illa opportna persona inueniatur, qua ad-
uersus regi auctoritatem legiūm audiret contoverseret
mixe certamen. Universali papa talibz prosequitur, si
uestrae testificationis verbis ueritas refutatur, cum omni
alacritate mentis omnipotenti deo multipliciter p̄iz actio-
nes referimus. Puslat ergo fili cypri ut ad confessione
st. Petri accedas, ubi deo proprio boschū salutare pro tua
nō tē corporis, sed ēt anime, incoluntate immobili-
mus, ex qua te nobiscū participare oportet, et per
hanc participationem, membris cypri, unde absens esse
videboris, mercari incorporari, finitis ijs missarum

solenays invitat sumam. Post. cuncte Regem ad mensam
cypri, acceptos in manibus corpore, et sanguine dñi, ita
enī alleguntur, Si innoxium te recognoscis a prohibet atq;
interdicto tibi a Nicolaio adulterij scelere, et hoc fixa-
mente statuti habes, ut nunq; diebus uita tuae ualedicere
pelleris tuus dudum a te regnante misericordi nefario co-
cubitu, fiduciali accede, et sacrum salutis exerce tibi ad
remissionē peccatorū prophetari gerisce, Si autē tua
conscientia te accusat, et letali uulnere saeculati et
proclamat, aut iterū redire menē disponi in meekie
uulnabz, nequaq; summe paucum, ne force ad ladi-
tū et condannationē tibi adueniat, quod fidelibus ad
remedium preparant diuina providentia. Pax illa menē
capens obduratus farctus, et excepens abq; retractione
comunione corporis, et sanguinis dñi de maria pontifice
sumptis, non exgauescens illum sentiam, que dicit, hor-
ribile est incidere in manus dei uiuentis, qui enim man-
dueat, et bibit indigne, indiciū sibi mandat, et bibit.
Deinde conuenerit id est Paul ad sequaces, ac fauores
Regis uincens communione obculit, in hoc uita, si dñs
ac Regi tuo lothario in obiecto adulterij crimine fau-
to te nō praestitish, regi consensu praobustis, et ualedic-
deris et alijs ab hac sede apostolica excommunicatis nō communicabis;

- Corpus et sanguis domini a te legi signi postea tibi in vita ater:
nam. Igitur quisquis in his se legi sciens augm. temerario
comunione sub cali consecratione porrecta sumere pre-
sumpsit. Divino iudicio percutitus ab hac luce subtrahens
est. ante¹³ subsequentis anni redire principia. Perspici
qui se a coione subtraxerunt, uix mortis geniculi evase-
runt. Porro lotharius Roma expressus morbo corripitur, et
in urbem Placentiam geonemus, diem clausit extremum,
dixit idem Augustus: cancer autem Reges in proelio regis pr.
pulu faciat, ut non pessime geratur, sed lothi gladii ex-
quisse virtus et nobilioras totius Regum videatur. Hoc
in Regimuris annalibus ipsam uerbis scripta inuenies, quibus
a nobis hoc loco posita sunt. Magis autem rocam uictus
quod lotharii Regem precocem recessivit, quippe qui
a Nicias prefato fuerat a coione segregatus, non in
aliis quampiam Urbis Basiliae Adrianus secundus Prog.
Port. admissit, et communio restituens, nisi in b*t*¹³ Petri
templo, Prostat inquit filii obhoffe ut ad confessio**n**¹³ b*t*
Petri accedas, ubi deo proprio lothia salutem pro tua
corporis, et animae inesumitate immalabimus, si b*t*¹³ Petri
Basilia n*o* est cathedralis, neque¹³ sumus portifer
Regem in ea reconciliandi, et communio restituendam
duxissem. Quod enim dicit, Prostat ut ad confessionem

23
f*t*. Petri accedas, ea res ostendit necessario id faciendo
fuisse, ut si communio restituens uellet, ad eum locum acce-
deret, qui confessio seu Petri appellebatur, ubi etCarolus
magno Imperij corona dorati fuisse a leone pontificie
supra diximus. In eadem Basilia Leo postquam modo
nominauimus purgauit se de obiectis criminibus, ut ce-
statur Amorius monachus in Chronico de origine Re-
gum francesu, sic enim est agnd illu*m* in lib. iiiij. Leo
Prog. Port. post¹³ multis eorum criminib*m* quos obiec*m*
fuerat probator esse uolu*m*, coram omni populo in Basili-
cia b*t*¹³ Petri apti euangelio ferens Amborem con-
scendit, invocatus nomine sancte Trinitatis, de obiectis se
criminibus inuando purgauit. Meritat hoc idem et
Marianus scotus monachus fuldeant his uerbis, Leo pp
post¹³ de eo queshende habita, in Basilia seu Petri An-
gorense ascendit postea super caput suu*m* euangelio, et
coram omni populo invocans sancte Trinitatis nomine inre-
iuando ab obiectis se criminibus purgauit. Hoc Ma-
riamus scotus lib. iiij Chronico scripsit. Stabilita fuit
Synodus mulcioris ep*m* in eadem act*m*. Post Basilia sub
Felicem iij Prog. Port. et multis annis ante Felicem
fuit Basilia alia quendam synodus sub Sisilio, q*m* successio-

bis Damas in eadē Batikia. Et scilicet Gregorius Sabini
synodus ut cognoscet pōc ex lib. iij. epib. in capite 23.
quod sic habet. Regnante in perpetua dñi Nsc̄i Iesu
xpo temporibus D. Mauritiū, Tiberij, et Theodosij regnū.
Imperio Mauritiū anno tertio decimo, Indicione
tercia decima, quinto die mensis Iulij Gregorius papa
coram s. b. Petri cogere cū Ep̄is omnibus, ac Romane
eccl. prefatis residens, absentibus diaconibus, et curero
clero, dixit eccl. Sunt et decreta synodi Sabini co-
ra sacraiss. b. Petri cogere sub codice b. Pontifice
Greg. in lib. 3ij. Narrat Marianus Scottus in lib. 2.
Chronicon Bonifacii impetrare Posca in eccl. beati
Petri cū Ep̄is locis, presbris xxx, Diaconibus tribus,
et omni clero constituisse sub anathemate, ut nullus
Pontifice uiuere, aut Ep̄o ciuitatis sue presumat legi
aut p̄es sibi facere, nisi tertio die depositionis eius,
adunato clero, et famulis eccl. electis tunc fiat. Item
Marianus scribit Theodosiu Romanū Pontifici in co-
de aucti Petri; templo cōvocatis curæs sacerdotibus, et
clero condonasse Pyrrhi Constantino pontifici nobis Con-
gratulagi libellū cū sua inscriptione dederat summum
Pontificij Theodore, in quo errores suos condemnabat,
et nihilominus paulo post relatus est in seipsum decessus

29.

ab illa ipso catholicæ fidei confessione, quam professus fue-
rat patrem Romano dñs, et populo. Cis in breviis St.
bat's Vespergantis, et Marijan' scott', Conclavem summum
Pontificis futuram fuisse in portio s. b. Petri, quæ aet
sex sanctarum Synodorum universalium continentur, Nam
Suum modum precium habebantur Constantinopoli, quæ
Philippus iugis auferri. Non uideo causam fuisse car-
pacio in portio s. b. Petri aet sex conclavorum fangi
fecerit summus pontifex, nisi quod in ecclesiach eccl. re-
poni uoluit, que ex cathedrak Constantinopolitana
Urbis templo Sacretius ille Imp. delere augea fuerat.
Quamobrem Salvius papa cū populo Romano, ne scribit
Paulus diaconus, ac nomen Imp. Segetij aut chartas
aut figuræ solidi quæ armis malis suscipiente, vnde ne
effigies eius in Cœ. introducta, nec nomine ad missariū
solemmnia prælati ab. Damnavit in eadē b. Petri
batikia Nicolaus grimus Zaccharia, et Radoldu, qui
legationis munus non bona fide exercerent. Taliatur
Loc scilicet Pontifex in ep̄la quæ scriptit ad Ignatium
Patriarcham Constantinopolitanum his verbis. Conuscito
malorum provinciarum occidentalium Regionum scitissimorum
Ep̄os, et collecta synodo seca, Zaccharias depositionis

et exercitū suā perficit. vñ. Idē Nicolaus in his que
narrat de depositione Petri, et restoratione Ignatij son-
bit Synodū collectā in sancta dei eccl. ubi bñs Petrus
aftorū princeps eorum floret, et virtutibus carent,
deinde in eccl. Salvatoris p̄f. frigidiorē locū esse
collectā. quod dicit, propter frigidiorē locū Synodum
ipsā ex eccl. scti Petri ad Constantinianā fuisse trans-
latū, illud ostendit praeiūlū habendū Synodi locū in
bñi. qñ basilica fuisse constituta, ne nulli alii ob
causam fuisse translata Synodū, nisi quia frigidior
erat locū. Scriptū idē bñs Pontifex ep̄lō ad Mi-
chæle Imp. in qua h̄ec snt, que ad suos ipsius
quam sepe nominavimus, basilicę dignitatem osten-
dendū maxime pertinere. Tanta inquit milia ho-
minū protectione, atq; intercessione bñi aftorū Prince-
p̄t̄ Petri ex omnibus finib; tanta prosperantū
esse quotidie conferit, et usq; in finem vite
sue agud eius limina semet manib; proferunt,
ut precep̄ illud q̄s usq; e celo summissi, in quo
cunctū plena sit idē bñs Petrus, horū omnium
Pectorū animantū genera catholicā signat eccl.
de ipsa sola Romana vrb, apud quā cūden sp̄t̄b;

corporalib; p̄t̄b;

corporalib; presentia sedule ueretur curetas dignitatus
in se continere universum animalium, que soles intelli-
guntur spirituū reicias. Idē summus Pontifex Ni-
colaus in ep̄ta ad eundē Michæle Imp. missa, quā
incipit, quanto maiora sit beneficia dei n̄j. Nec sen-
git decernentibus robis, et simili consideratibus
mis fr̄bus, et coep̄is mis ipsā ep̄tam in scripto uide-
tibus cupetq; suspic̄i, uobis sufficit fore ad uitap-
erū uārū vobis rationib; que p̄tes memorā
scti Petri multiplicies invenientur extrema, gerditio-
nū donabimus, quæcumq; his rite patrib; disceat p̄tes
quod amet, et crudeliz quod temeat. Coi h̄is verbis
Nicolaus summus Pontificis manifeste intelligens qui-
vis pot excommunicationes ipsas agud bñs Petri Ba-
silicā fīgū solitas. Non enim diceret Nicolaus p̄f.
se il factum exā omnibus nationib; que gener
memorā scti Petri multiplicies inveniantur, nisi
Romani Pontificē eo in loco id faciat cōuenisse
notū esset. Manifestus hoc apparet in ep̄ta quādā
Ioānis viij. summus pontifex, que sic habet, Si Deo-
datas et Gregorius statuto iam tempore ad nos uenire,
et oīā iūlī aq; canonici emendare cōtempserint,

gramoribus eos perpetuū anathematis vinculis inmodifi-
mūs, et sumq^z scelerū, et excommunicationes, et anathē-
mata servantes ante 5.um b^r Petri ag^z imaginem
suspendemus, ut omnibus de toto mundo ad limina
ag^z uenientibus illorū sit nota iniquitas, et cōsortio
sacrae eccl^z uideantur extranei. Hunc locū ex ag^z l*oīs*
octauj. Ius Ep^s Carrutensis inseruit in quādecim
cima parte decretorū in cap^t de Excommunicatione,
Ex Ioannis viij. ep̄t licet agere cognoscere excessus,
et anathemata scripta suspendit solita fuisse arce
sacramissimū b^r Petri imaginē, et omnibus inquit
de toto mundo ad limina ag^z uenientibus illorū
sit nota iniquitas. Si nō esset b^r Petri basilicas
Cē Cœdralis, cur in illa summū pontificis Nico-
laus p^r et Iohes viij. affirmit, alter se l*oīs* ²⁵ Constan-
tinopolitanū optam in scripta suspensiū uidelicet cōctis
uobis igni suppediturū agud memoria, et limina ag^z,
alter exortis et anathemata scripta se ante 5.um
b^r Petri imaginem suspensurū? Novimus ex alter-
ibus monumentis anathemata illorū, qui ab eccl^z. ca-
ebus communione segregantur in principali uniuscuiusq^z
uinculis templo pronunciari solita esse. Nos Marian^z

26

scoti: nō vulgaris scriptis testimonio probavimus. Pro-
doru' summū pontificis conuscati cunctis uicentib^z
et clero in basiliā b^r Petri condemnatione' P^rimi
constantinopolitanū urbis ep̄i pronunciasse, In eadem
illa Nicolaus p^r Zaccaria et Radulphus cardinales
depositi quod nō bona fide legationis manus pref*er*er-
terant Uide' et Michaelis l*oīs* ²⁵ Constantinopoli-
tanū optam se igni suppediturū affirmat, quemadmo-
du' et Iohannes viij. Desodati et Gregorij anathemata
dicit se ante 5.um b^r Petri imaginem suspensurū.
Mirum aut uide; non debet si eorum qui à ciōne se-
gregati erant anathemata pronunciabantur, et scripta
ut audiūmus ex ag^z summū pontificis ante imagi-
nem Petri ag^z suspendebantur, cum nos fuerit et
uelut insperatū, ut hospites igni non p^rans in templū
sancti Petri permittentes intōire, quam sur^r fidis
libellū scriptū obtulissent, ut ex actis oceani Synodi
constantinopolitanū in actione quarta licet cognoscere,
Illiū enim scriptū legitimū his verbis, Mos est in Roma
na Cē ab hīc hospite libellū fidis p^recipere, et ita
permitti. Sicut in sc̄tū Petri intrare. Corculius suae
locū enī actis illius Synodi grēcī scriptis, et inuenimus

candē inīcū in grātia syrodo esse, quā ex latīn uetustissimis līris sēripiā paulo ante adduximus. Syrodo aut illa occurrat. Consenserat p̄f. Sabatia et ex eā nō mērē, quā Occūmeni, hoc est universales dicuntur, et quā Romānū Pontifices proficeri consuevit usq ad unū apicem immutata seruāt. ut est in decretis Gratiani dīpī. xvij. cap. saecula oīcū universalia cōcūlā et̄
Cundē locū ante Gratianū citauit līs Ep̄s Coriatī ex diuīo libro profīctiōis Romānū P̄f. Cūm ip̄s syrodo illa cōclata mōrem fuisse, ut ab omni hospite libellus fidei exigeretur, et ita p̄mitteretur ad sc̄lū Petri exemplū ingredi. Ex hac ip̄a re inēlligamus necesse est bāthīca illam, tante, fuisse autoritatē, ut quemcūm sūmū fortifex in eā admittisset, h̄ ab oīlōs admitt̄ posset. Quē uīrē à vīore repulisse, illē ab universis capelli debet. Non est aut quod alij nō dubitet, cum Syrodo dīcē nullū hospitem introīsi ad sc̄lū Petri idem valere ac si diceret. In templū sc̄lū Petri: solent enim scriptorū ita loqui, ut sc̄lū aliquā uīrē nominē pro illius templis aut bāthīca. Multa sūt Sūmū regēs tēchīonia agnū molles, sed tābīcī sācēti et ep̄p̄y doctōris Ambrozy, et suām ac h̄c̄ Pontificis leonis tēchīonia confirmare, quām alter in iij lib. de Virginib⁹, ad Marcellinū sōcōe scribēs ait, Cūm in

27

saluatoris uāli ad sylū Petri uirginalis profīctiōem uestris quāq mutationē signares eccl̄. Vides ut doctōrū, graui, et sc̄lū author posuit, ad sc̄lū Petri, p̄o eo, quod est ad exemplū apti Petri. Itē in multis sermonib⁹ de leuiō de cōmī mēritis sāpē illud repetit, quāta et se cōsta fōrīa īcūrēt, sabbato agnū bāthīca Petri aptū faciēt uigilētū. si et Syrodo ip̄a dīxit, nullū hospitem permitti ad sc̄lū Petri, hoc est ad bāthīca h̄c̄ Petri intōrē, nisi prius libellus fidei ab eo exigeretur. quid aut libellus ille contineat docet Syrodo, cūm sic ait, Magnificētissim⁹ et gloriētissim⁹. P̄tērēs interrogāerāt s̄. Vic̄. Premeras quid contineat libellus ille, s̄. Vic̄. antiquioris Romē dixerūt eiusmodi libello cōcertū fuisse at ḡm cōceptiōnē līc̄. teneant, et defendant ueritatem, ac per omnia sequanc̄ iubēt, cūm se cōp̄ Romānū līc̄. Hac sūt in viij Synodo R̄cum que uēlētū ualēt ad līc̄. Romānū, autēm dom̄iñāndū, cuius tūlūm in omnibus sequi proficerant̄ p̄f. regēs, homines, tāc̄ apti Petri bāthīcī dignitatē ostendunt, in quem intōrē, nullū debatus hospit̄, qui nō eiusmodi confēctiōis libellū oblaſtisse. Itaq̄ Bāthīca illa erat uelat exemplū quoddam, et regulo cūrē, qua sūt in orbe terrarū eccl̄ij. quāmnam soles admitterent, aut à vīore repellērent hīc faciūm

existim, ut locus illa ante altare appellatur confessio b*is* Petri,
quid scilicet ibi catholice fidei confessorem scripta dare huius
eius conuenierat.

Ad alia multa, quae ostendit b*is* Petri basilica proflantia acci-
dit, quid quemadmodum uigiles sabbato in illa celebrari solitus
diceret b*is* Leo summus Pont. in multis sermonibus de leuius
decimi mense; et quadragesima, ita et litania i*ps*as cotius fley
in s*ecundu* Marii die festo ad agili Petri templum fieri conve-
niisse legimus apud Martini gerentiarium, et Theodoricum, qui
conpendiosa narratione Romani Pont. res gestas complexas
est, sed multis annis ante Martinum, et Theodoricum scriptis
Venantius monachus, qui iussu Caroli magis composuit Martyrolo-
gion v*iiij*. Kat. maij. litania Romana apud sicut Petri fieri.

De auct. eius Basilius dignitatem magis praeponens silentio non
prescribimus quid legimus apud Martini Polonu*s*is verbis, Go-
gorius nonus enim ab Imp. Frederico, qui tunc ex magna parte
Patrimoniu*m* C*ec*t. occupaverat in Urbe ob sideretur, uidens e*st*
geni omnes Romanos pecunia esse corruptos, excipiens capita
Apostolorum, et processionem a Salomonu*m* reg ad sicut Petri faciens,

animos Romano*m* sic renovavit, ut pene omnes contra long*am* oratione
signarentur, quod Imp. qui se iam iam urbem intratum cede-
bat, audies timuit, et ab Urbe recessit. Hoc memoria gestidit
Martini Polonus, qui fuit paucis annis post Gregorium nonu*m*.
Illi e*st* narrat Petrus de Luca in his que scriptio de rebus ge-
nis Romani Pont. qui scilicet est in biblioteca Vaticana, ita ut
cognoscere possit an uerum sit quod dicimus, simul et illud cognos-
cere qui uideat. Honorius summus Pont. sexcentos annis ante Gra-
gorium ix*m* constituisse ut omni sabbato ad sicut Petri proce-
deret litania, ut tali*s* est Cunsentinus Archiep*os* in Historia
Pont. Romani*m*, et auct. illi scriptio Petrus Mallius in opusculis
historiis sacra*s* his verbis, Flavarius pp*ro* fecit constitutu*m* in Lee*m*,
et lecerunt ut omni sabbato esset litania ab Lee*m* s*ecundu* Gallina-
ris ad sicut Petri, nisi festi interuenient. C*ec*t. apud eundem
Petru*m* malliu*m* ita scripta de euse, que gehabatur in processione. Ha-
ga*m* inquit hoc est, quod de initiatione sacerdoti*m* Patri quando
processione summis de s*ecundu* altari, b*is* Petri cruce d*icitu*ra, que per-
cedat populi premitente*m* q*uo*d est*m* processione ad statu*m*
euse, que nimis euse statu*m* ob x*ps*, et eius agili reue-
renzia*m* in tanta ueneratione a euse*m* est habita, ut hi uen-
tores et prep*arato*re*m* assent*m*, hac cruce ro*de*lat*m* immunes i*nt*er-
tione e*st*pe recessant. Illi Mallius post Non modis inquit b*is*
Petri basilica letari*m* debet processione quid*m* in maiori litania
can*m* nam*m*, et alioru*m* negligenter o*mnis* de rami peccedit a pagu*m*

tempis principali, et processione gubernatore ex puppe ueniente, ex qua
significat deum Petrum auxiliarem et totius cœli esse perductorem
et Christi resurrectionis primam predicatorum. Hunc enim in processione
li processione omnes et reliquias ad uitam preparationem et
communimenta contineat hosties inimitabiles premitantes, seu in Sacra ge-
nerali processione belli Petri, Barbara ut duxix et exercitum exercitu
quadambula inuenientur. Sane est quod eusebius quadrangulari
et compone summis de statim belli Petri, alioz, que perculat po-
puli punitio, per eam quadrangulariam ad stationes currit. Et in
eisdem librorum sacra Petri, Nelly, hoc modo, Omnes candle, que quo-
tidie ardunt in Cœlo, belli Petri, sic certi et quindam ad minus en-
tij noce, in Sacramentis vero sunt ducenta quingentia, in deli-
cione, ascensione, et festo sibi Petri, et occasum ipsius totia accen-
tibus. sunt et alii multa in libello Petri, Nelly, ex quibus hie
egregius gratia sic basilica belli Petri dignata. Longius illa pugnantes,
ex nobiscimus, que ex alijs ueteribus monumentis collegimus. Et
in libro pontificis de Simphio Romani, post ita scriptum. Hic con-
suevit ad secundum Petri apud, et ad secundum Pauli martyrum Sebaldinorum,
ut presbiter manente ibi esse pugnantes, et baptizant. De hac eadem
re sit scriptio invenimus in Chronice Martini Poloni, et Pedanii Lu-
censis, Simphius ejus nomine Tyberinus anno Dominiccccxxviii dedi-
cavit basilicam sibi Petri, inde basilicam sibi Laurentij, et basilicam
sibi martyris Barbarae, ubi corpus eius requieuit in quatuor secundum
corporibus. Hie consuevit ad secundum Petri, et ad secundum Pauli ut
separaret presbiter per Sebaldinorum manerent, que pugnantes et baptizant
requiriunt, et facte quinq[ue] regiores presbiteri urbis dividendas, primam
regionem ad sibi Petri, secundam ad secundum Pauli, tertiam ad secundum Laurentij,
quartam ad secundum Iohannem in Lachernano, quinam ad sibi Mariam minor.

29

Hoc scripsit Martinus Polonus genitissimus, et Pedanenus Epis-
tucensis, quos eo Ilotina securis est. facile quins ex his intelli-
gere potest. Tertij basilicam omnem primam a Simphio summa
et his pontifice fuisse indicata. Cum enim urbem ipsam in
quinq[ue] regiores diuisam presbiteris urbis distribueret, prima regio-
rem sibi Petri esse certum, secundam sibi Pauli, tertiam sibi Lau-
rentij, quartam sibi Iohannem in Lachernano, quintam sibi Mariam minoris,
si quam alia sibi Petri basilica preferenda indirexisset summons
pontifice, nunquam primam regionem illi tribuisset. Quis credat
secum illum pontificem temere aut ea id fecisse, ne potius
preferendum exempla secundum fuisse. Non enim illud ueritatem
le est cum qui mille et centum annos ante nos sunt, quinque
regios abierant ab Aegypto, compotibus ignoscere, que nam ubi
Basilica esset alijs preferenda. Fuit Simphius post Sebaldum
qui fuit post Laurenti primus. Longius uero passus est pugnare
bene illa cognovisse quod non esset Laurenti major, et celerrimi
pugnient de basilica illa indirem. Similiter ex hac ista Pe-
tigoria distributione illud aperit egregius belli Petri templu-
m esse in aliena regiore, ut quida opinari sunt. Secundum li-
cet Martinus Polonus, Pedanenus Lucensis, et Iohannes de Colom-
bo, et reliqui scriptores, quos, ne longior rim ubi non est necesse,
mittit fatio. Simphium secundum pontificem fecisse quinq[ue] Regiones
presbiteris urbis dividendas, ut manifeste ostendat sibi Petri, presbiteris
esse urbem Primum, non alienam regiones presbiteris, quod si presbiteri sint
urbis, ergo et Templo ipsum, cuius ministrorum adhuc sunt presbiteri,

Hic locus satis esse potest ad probandū sc̄i Petri basilicā nō aliore re-
gionis, sed Romanae urbis esse cē. Id manifestissimū probare posse:
mū Sacra ratione. Cum quinque sit in orbe terrarū sedes patriarcha-
talis Romana, Alexandria, Antiochena, Hierosolymitana,
et Constantinopolea, omniū primus caput et magistrus est Roma-
na sedes apostolica, in qua primitus ap̄c̄l Vicarius, in illa enim ipso
estebat, in qua praeceps Petrus Primus apostolus prouident quinque
rite et legem successoribus Petri apostoli, ut est in ecclesiis concilij Cis-
trianis, prisca, et Calcedonensis. Quemadmodū ipso quinque sunt
Patriarchatus in orbe terrarū, ita et urbe Roma quinque sunt
patriarchatus cē, ut est eccl̄sī Catalogus Ecclesiasticus, in quo sic
scriptū invenitur. In cē Romana sunt quinque cē. patriarc-
tales, Residentur et vulgari uerbo illi, Paulus, Virgo, Petrus,
Laurentius atq; Iohannes, Ita patriarchatus romanus in urbe tunc est.
Sunt quinque patriarchatus esse arbitrariam Regiones illas, in quas
Simplicius Lūanus Pontifex Romanae urbis duxit, ut enim
quinq; regiores ab illo quinque cē. patribus distributa sunt, ita et
quinque patriarchatus sedes in urbe numerantur, quod si illam
quinque regionū prima fuit sc̄i Petri basilica, hinc colligamus
necessum est basilicam illam esse omnī primam, quae primatū
incertius obstat, ut assertit Gregorius maior summus pontifex.
Cē. sc̄i Laurentii patriarchatum esse habitam, ut alio qua-
tuor, eccl̄sī est Nicolaus iiii in ep̄li quam scriptū ad libellū
et commerciū sc̄i Laurentii, Ita hinc alias cē. illa esse man-
sorū, facias, sed nihil obstat quoniam sit mansorū, efac-

tricularis cē. Nam et laterrāmentis basilica patriarchalis semper
est habita, ut eam appellat Nicolaus iiii in ep̄li, quo bis uerbis
intenſus est, Nicolaus uero Dilecto filio Petri et capti s.
patriarchalis basilica sc̄i Salvatoris, et tamen fuit monachal-
rum, ut cognoscas pro eo bis, quo scribit sc̄i Gregorius in his
lyricis libro secundo, quo loco dicit Valentianum mulieris
annis laterrāmenti monasterio proficiens.

Liquid discimus hoc, tamen sunt, ut nihil aliud habemus,
illa quidē tamen esse possent ad sapientia basilica maiestatis deni-
stant, nūc vero cum magna sic quo resunt subi licenda, ut
si nihil aliud sufficeret. Sec̄ ipsa per se uelut eius ampli-
itudine oīum maximam demonstrare, quod eam indulgen-
tiā elegantes in bēi Petri basilica pectissimā agere con-
suavit is, cui a dōpo data sit clavis regni celorum, et portas
lignā, et soluē, quantum hoc sit, cunctum certe ut uix
mentis exponi, nūdum uerbis posse explicari, legimus in uel-
libus monumentis beātūm synecdochā Romanae pontificis quo dñe
basilica bēi Petri apostoli principis dedicavit, maxima pectus
remittente ad eā denōcō uenientibus endoneſſe. Ce in libro
Martini Poloni et Theodorei, q. fuit post Martini a Cleo
Romana pont. peregrinatione illam, qui ueniret ad bēi Petri
uenerationē fuisse proleā ualibet sc̄i Petri esse ad salutē, quia
duo annū ieiunium. Hinc apparet ducentis annis et amplius
anteq; basilica sc̄i Petri fruget a Constantinō tangere abfuerat,

filios h̄ies peregrinorum; scilicet ab b̄ti Petri auctoritate, verum
ij est quod diximus, scilicet agi sacri alio non esse cognitum,
cum ab Imp. Constantino basilica fuit adspiciens, sed multo ante
anno, ex quo scilicet compone Principe, stylus suo sanguine loci
ille consecravit, ita ut ad eius loci ueneratione filios h̄is ex
toto orbe terreni uenire conuerterent, ut ceteris beatis fieri-
simum illis uerbis, Segundus Beatus in uicere iuxta uicem tripla-
tem extus orbis ueneratione celebratur, in libris vulgaribus legit
extus orbis, sed nos in exemplarij gaudium uectissimum legimus co-
tius orbis eis pro eo quod in uulnere est extus orbis eis. Sed
redemus eis unde ligata est ratio, in super basilica non solū
magno, sed et peregrinis concessa est indulgentia his qui ad eam
deinceps uenirent, ut affirmat Thomas Aquinas episcopus et schol-
asticus filii doctrina illustris, cum in cōmentarij in iiii
sententia. in his. dicit. See scriptit, kui etiam peregrini b̄ti et
de sacrae et clericis consequuntur tunc indulgentia, sicut
ille qui uenire a milie diei dies, quia remittit non propon-
tiorum labori, sed meritis, quia dispendentes, sed ille qui
plus labores, plus de merito acquireret, sed hoc intelligit,
quando indulgentia h̄is, q̄z enim distinguuntur,
sicut propria in generalibus absolucionibus illis qui transcur-
nare die quinq̄ annos, alijs qui transcurunt montes, et alijs
unū, nec tam quociescum uedit infra tempus indulgentia
est, cum consequitur, q̄z aut ad determinatum tempus
datur, ut cum h̄z, quicunq̄ uedit ad cēm, tali' usq̄ ad tale
tempus, habeat tñ le indulg. intelligit semel transcursum,

31

sed si in aliqua eccl. sic indulgentia peregrini, sicut in eccl. b̄ti Petri
guadagnata diei cui quoties uedit aliquis, extra indulgentia co-
guerit, magna hoc est ad deū basilica prelacione descendere, quid
in illa peregrini sic indulgentia, simili illud nō posse reuocari
quod cum scilicet loco Thomas uellet eccl. nominare, in qua esse
peregrini indulgentia, eccl. b̄ti Petri nominauit ut in origine et postea
ceteros illustrarem. Ad certissimum quod anno ad consequendas remi-
ssiones, et indulgentias omnes conflabunt ex obice tenuissimis
tensione universo, illa nō ex tempore Bonifacij uenit, sed ex ipsi
causalib. alijs, nam et anno factu fuisse eis est filii dicens
Jacobus scilicet Georgij ad ultimū auctū dicendum car. b̄ti in eo libro
quem scripsit de Concordia, seu habito, Namne enim anno Mil-
letimo trecentorum uigintem multitudine ex longinquo, re-
duciens angustibus confluxisse in Nobis Roma ad sancti bati
Petri basilicam, proponente, cum rei causa tunc curantur
annū octaginta, que omnia uulnera cordes ablesserent, cure et peregrini
alib. locum fuisse qui recordarentur prius suam superiorum cere-
sime uenisse Romam ad consequendas indulgentias a quae et admo-
nit fuere, ut si aduentur certissimi tempus peruenirent, in
gratissimam Romam uenire. addit idem scriptor multos cum
ex gallis, cum ex leib. eugenios fuisse, qui eandem non
meminissent, Longum subnum gratissim. quo rei gerendae uer-
itas magis eluisceret, instans primitus licet ex exercitu
Quis formā sepius lectam dicitur, et post multorum colla-
tionem politissimam faciem serico appensis balli suplicatam
tam fuisse in basilica b̄ti Petri. Jacobi car. b̄ti uerba notata

digna. Sacra sunt, Paphicardij admodum compas. Cathedra b*is* Petri cele-
 brat mens offerentis principi in suo quam alibi bonifacius templo domu-
 s paphicardus, servis, aurisq; amboi circumfatis, quo Romanus
 prae*ml*, patresq; concordant, orationes ad eam facias gra-
 de leticie munus licet series appressi bullis essentur, quo
 et si. Lachrymarij gravis in datis continentur. Illuc tamen datum
 quod secundum Petrum suis prae*ml* iustie liceis ascribit; alteriq;
 impotit donu*m* no*m* impo*m* formo Doctoris gentilium basilica
 missu*m* fuit. Ecclesiae littere Bonifacij viii in Regestis Vati-
 canae bibliotheca, quare initu*m* est ad certitudinem presentiu*m*
 et memoriam fucos, Antiquorum habet fida relatio quod
 accedentibus ad honorabilem basilicam Principis ap*tol* de Urbe
 concessa sunt remissiones magna*m*, et indulgentiae peccatorum. Etis
 uestibus obseruit summa ille pontificis remissiones magnis. Et
 indulgentias peccatorum antiquo tempore concessas fuisse acci-
 dentibus ad b*is* Petri basilicam. Extant et Clementis vii littera
 quibus indulgentia anni certaminis ad quinquecentum reducita
 est in his brevis ita scriptu*m* innenitur, subiectis studiis incendio
 locis ap*tol* super concessione indulgentiae anni certaminis ad ga-
 guchim per nos redire*m* confessos uenerabili*m* f*bi* n*ro*s Anibal-
 do Cip*ro* Tusculano ap*tol* sedis legitimo praesentiali delinamus
 per en*m* principis ap*tol* et b*is* Pauli basilicas, ac Lachrymarij
 c*ee*, quam pro reverentia saluatoris ro*m*; cuius pretiosi nomi-
 ni dedicata est, et ex certis causis alijs in honore*m* esse
 certimmo*m* exhibendas. Extant et Gregorij xxi littera, quibus

statim, ex mandatis basilicarum sc*co*m** Mariae maioris, quemadmodu*m* -
 demens vii. Statuerat basilicarum Lachrymarij pariter en*m* bene*m*
 Petri et Pauli basilicas indulgentiae principis decolorare. Ex
 his summis Pontificum decretis clare patet principis ap*tol* ba-
 silicas omnia prime remissiones et indulgentias quam missas
 ex antiquo tempore concessas fuisse, quod iure factu*m* probat
 Jacobus car*is* s*ixtus* Georgij in eo libro quae dicitur in capitulo xij
 quod ita inscribatur, ex modo pluribus rationibus honestum
 fuit concedi indulgentias basilicas ap*tol* Petri et Pauli, de*m*
 ipsis ap*tol* preceptis, praeminentia, de quo cum dixerit quidam
 ad ap*tol* ipsos opinionem convergens, dicit inquit Fabius c*ee*,
 dominu*m* cui sanctius dicit et coagi*m* Pauli Laudatio, qui in
 electionis uas gentium doce*m* ad certi*m* arcana e*m*li*m* prouecti
 cooperari*m*, constat, ut compionam Petri ab Suis uibis i*m*
 eritate securare auro*m* quidam quos Deus coniungit, te-
 nerarios separat*m* sub eius de*m* neuge ludis sombra*m*, eiusde*m*
 lucis claritate, eiusdem loci primatu*m* Romae diuini nutus
 irradiante fuligine misti roseis redimunt. Luceis triunpha-
 tio*m*. Est in eiusdem*m* Caethis libro locus his uestibus scriptus, Quia
 celebrissima tota certam orbe altaria singulis iamdudum auri*m*
 ex peregrinacione oblatis ap*tol* principis floribus a*m* M*lxxviii*
 affabant milia triginta principis circiter anni et viginti mil-
 lia decora*m* hoc certam reulerunt, non ex magnis auro*m*, vel
 argenti donis, sed ex usuali more*m* provincie cuiusque metu*m*

hunc ad omnia oblationes praesita, vel paupertate praepalatice inie-
cta sit. Hunc locum adduximus primū quod aplosum altaria
celebravimus ecclō orbe habita fuisse scriptor illi non vulgaris
affirmat, deinde ut omnia genitū denuo ex ipsius oblationibus
obtemperemus Innocentius iij insituens ut effigies saluatoris
Iesu xpi dominica prima post octauā Epiphania singulis annis
ex basilica sc̄i Petri per eius canonicos ad hospitale sancti
xpi in saccia in processione, debito cū reverentia, et ueneratione
portaretur, mandat ut canonicos qui gradim effigie deportari
singulis duodecim mūmā, et ceteris unius libra, qui deferentes
accensus de oblationibus confessionis b̄ti Petri proflarentur,
rotata digni uidetur, qd summus Pontificis iussit singulis ca-
nonicis duodecim mūmos distribui, et ceterū unius librae de obla-
tionibus confessionis b̄ti Petri. Ita et alijs pontifices altaris sh-
pendi' solvi inebat ex eiusdem confessionis oblationibus consi-
tutis innocentis iij mentio nos adnotet, ut de sacra ueracitate
ille saluatoris effigie dicamus, que annostans Iacobus Cartis
sc̄i Georgij ad uelut aurum rorat multitudine illi ingentē, que
iubilej cā in Urbe uenerat, frequentatio eo die ad basilicā b̄ti
Petri conflaxisse, quo Iesu xpi effigies uelabatur, cardina-
lis uerba sub Sac̄o, die que toti orbī venerabilis uelabatur effi-
gies, uulgo sudarim, seu veronica dies, longe solito compate
tur, eorum conuenienter, Hoc Iesu xpi saluatoris effigies toti orbī
venerabilis tempore fuit, de qua innocentius summus Pontifex
in constit. illa quam supradicimus sic ait, Quia Iesu cum

discipulis suis ad hanc noctem in casa Galilee ubi mater eius em-
legit invitatis, ideius rationabilis insitumus, ut effigies leua
cepi ad b̄ti Petri basilicā per eiusdem ^{cos} ad hospitale eius xpi
in Saccia, ubi menū b̄ti Virginis Mariae recidunt, inter capta
ex auro, et argento ex lapidibus pretiosis ad hoc speciale fabri-
cā venerabilis deportatus, fidelibus populi qui ad Sarum
nuptias celebrationē deuotè conuenient desiderabilis offi-
ciū ut sicut nos domino uerelante ueneram̄ alijs aperiunt
sacramētū, eo iō conceden̄ imitans in alijs praeberamus ex xpi.
De hac igit̄ sc̄i xpi effigie scripsit et Petrus Maffius in lib. de
sacra libro his verbis, Ab alia parte basilica b̄ti Petri est
oratoriū sc̄i dei genitris virginis Mariae, quod uocatur ve-
ronica, ubi sine dubio est sudarium xpi, in quo ante passionem
xpi factū dū exortū, tunc sc̄i gaudio sudore eius factus ē
sicut gaudie saeculare decurrentis in terram, quod scripsit La-
cobs Cor. 3. 2. Georgij, sancta Sane saluatoris effigiem esse toti
orbī venerabile', testantes Annales suos, pontificiū in glos-
legimus multos ex longinquis Provinciis Prima uenisse, ut in
agi Petri basilica saluatoris Iesu xpi effigiem ueneraretur,
regemē illa prius obtemperat quam sumi pontificis h̄c oblati
forent, qbus eius rei facultas concessa esset. Ita seruati le-
gimus illis ex temporibus, cum Romana pontifices Antinoe
rei debat Narrat Maffius uerginus Landensis suis temporibus
Fiderici terciū post suscepit a Nicolaio quinto coram,

cum ariū adibuiisse ascendere in eū locū, ubi sanctū saluatoris nř sacerdotiū decentissimè, ac denuoissime conservatus, magno eius uidendi, tangendī desiderio accessit, quod solis canonici concessum est, nam alia id rōne obtinuisse, quam quod canonici barbierū sc̄i Petri esset, reg' al' ei ad eum locū ascensus datus est, quam pari Sabini, ornamentoz alioz in canonicoz. Hoc de Friderico tertio ex Maffeo agro sumptuosus, cuius extant libri quatuor de rebus antiquis memorabilibus barbierū sc̄i Petri, in quibus cum aliis multa eam illud copiæ narratur, quædam modū galliorū cōseminis no' alibi, nisi in sacraf' bēti petri altari fieri cōuenit quod et ante illū multis annis scripti reliquit Stevicensis Carolinus Stochius, qui galliū sub hac forma concordi soliti esse scribit ad laudem dei omnipotētis, et b. Marie Virg. et b. Petri ap̄toz Petri et Pauli et d. f. Inascentij q. et eccl. Prom. et eccl. creduneri tibi cōmisi tradidimus tibi galliū de corpore b. Petri sumptu in gloriadine pacificale dignitate, ut uariis inferēt am. ea diebus qui exprimuntur in privilegijs eccl. tua cōcessiō a Prom. eccl. Multo contulit præceres vel quis in alioz libris reperiit postea, vel quod sacrosancti b. Petri barbierū tot, tamq; sic memoratu digna, ut nō libello una, sed multis uix possit uoluminibus contineri. Dicemus ip̄s et nos quid bēti Gregorius dixit in iij lib. dialogorū his ueribus, si uanta qua in b. Petri ap̄to eccl. cognovimus gesta, evoluere coenam,

ab omnī præcū dubio narratione conuincemus. Hoc dicens ipsi ille pontifex significavit magnitudinē rerū super basilicę ysp̄iū uolumen, et libellū regnare eos ut quod summorum aliorū pontificiū estimorū probamus, et Innocentij certij qui eo ipso fuit sumus Pontifex probata uite et doctrine eccl. dominio compobemus. Est illius pontificis ep̄ta ad canonicos barbierū principis auct̄is his verbis scripsit. Cum in lege ueeni nō solū labiorū primis, uerū et bonū primogenita domino mandentur offerri, Nos quos ipse hice immortis gratiūtate calisti patet, rōre profusis ad summū Pontificatus ap̄icem sublimauit, et primogeniti sumus in multis fibis cum oratione opus nostrū consecrati dñs consecrati, promotionis aīcē primis ipsi fidei offerte decessimus in honore auct̄is principis cui hice immortis nō sine magno quodam, et admirabilē sacramento consecratus in off' fabrorū cūm ea die sumus in sede auct̄is consecrati, quā bēti Petrus auct̄is in eccl. fuit Calcedon colloctus, sacrosancti eius barbierū hice tenus, alieius canem munere p̄imilijs decurre, garantē q̄ si quis munus Abel et minuta vidua missa in gressu p̄ficiat acceptaret, nobis quoq; aspirat̄e humilitatis effectu, nō ḡtura, sed ex ḡtis preferamus, attendē, qui cum sit dominus om̄um, et bonorum nostrorum nō erat, quid digne posthumus tribuent̄ retribuere nō habemus, quia de tuo nō habimus, non de malo regimur, Cagge dilecti in domino filij

ubi tant' specialibus principis affectis ministris, ob iustius aucti. reu-
 erentia implices utili prouidere, attendentes aq' inter ca-
 teras eis. per universum orbem diffuses basilic' principis affectus
 ut pax sede nra specialius diligere, ne honorare conemur,
 quies qui omni in ipsis nobisc' pariter caritatis benefic' affectu
 nre de filio in primis eius misericordia nostra mitigatione promovet,
 et cœcera gaudia deinceps sequuntur. Petri. La Bonav' per munum
 Raynaldi d. p. 99. nro. 111. vicem agentis cancellarii. ccc. Radi-
 mus quoniam modi laudantis suorum precorum affectus se
 ceteris specialibus diligere, ac honorare basilic' principis go-
 baliori ut sede nra. Ex ergo Petri collectio uniuersis orbis p[ar]t[ibus]
 ccc. premissis in basilica p[ar]te. Petri nulli enim convenientius
 prouident quim in basilica illa, in qua eius saeculi m[er]itor[um] exponit
 quiescit, qui primus in ea ecclesia p[ar]cebat, et h[ab]et illum
 martyrum sanguine consecravit. Et si alia eiusdem Innocentij ipsis
 ad Stobiens ep[iscop]ia via[rum], Tauris, inquit, viobus ante nostrum
 ab Urbe recessit sacerdos quidam etate longius emigratus ac
 excedens ad p[ar]iem nra accedit servici p[ro]ponens quod
 in uirione roccum per sonum ei apparet Petrus auctus di-
 cens, Acede ad Pontificem Innocentium, et ex mea siti p[ro]p[ter]e
 significo quod a Matrem eam quasi filii illi dilexi, et
 genitissimos gradus p[ro]positi in me tandem sede confinx, que-
 pp[er] et ipse decori, et honore domus mea diligere. Indigit uigili

promovere, sciat ergo q[ui] in eccl[esi]ea mea fane sit alaria con-
 secuens, unde contingit q[ui] in altaris discretis divina my-
 steria celebrantur, faciat ip[s]i ea salto in debita reverentia
 conseruari, super gaudia nomis frequentius officiū celebrari di-
 uini. Verum cum semel et item tibi suisset ex initio reuelata
 nec ipse quod mandabatur impleret, Tertio tuncde illi tempore
 velut offensus inclit dicens, Quia nrae obediens mandatum,
 ego tuā tibi collam audiē, ex tunc ita tardus effectus est, ac
 genitus no[n] audiet, genitus ergo uellementes, et gloriant, ad confusio-
 nem b[ea]ti Petri devotus accessit ad laetitia gloriosas, ut misericordia
 sibi resplueret audiē, quia mandati ipsius illius adimpleret
 quo per Dei misericordiam exaudiens, quod accidentia ei, nobis
 per ordinem indicavit, hec aut secundum op[er]um no[n] sit creden-
 tem sapientiam, quia tamen in tali regno angelos latentes
 non transfigurarent se in angelis lucis, et melius est p[ro]p[ter]e credere
 quin temere dubitare, cum honesta sit quod proponitur fa-
 cien. Et si ueni no[n] esset quod assertum reuelari fratrem q[ui]
 de qua gloriā fiducia' obtemperamus, per aucti. scripta
 mandamus, quatuor alaria D[omi]ni Iohanni et Jacobi, Symonis et
 Iudei, b[ea]ti Gregorij, et sancti Andrea, quis hissecurata dicuerat
 en ipse concesses, uel per alios au[tem] nra facias conseruari,
 coquimus enim q[ui] ex hoc nobis fructus accerte rebibatur et acc-
 decet. Et si in Reges de l[oc]is Gregorij Ex eccl[esi]ea eius Pontificis
 ad Cestum Archiprestorum et captiua basilic' principis ap[osto]rum

de Urbe his verbis scripta, Gregorius vero eccl. locis sententia
in omnium gratiarum denotacione fidelium veneranda, ut dei
honores amicos ipsi nos amabilis deo reddant, et illorum
nobis quodammodo venerantes patrocinium agit ipsa gratia
merita nostra non obtinet, cum menemur intercessione obci-
nere, illa causa eccl. angliori debet ardore, a cunctis
xpi fidelibus honorata, et quasi prior tempore, ac honorabilius
dignitate praeceps debet alios provocatio denuo
et favoris gratiam minorem, que in septuaginta principis nomine
dedicata, ob et inter alias deficiente primatu, quia cum
non mater omnia, et mulier subiecta de latere contum-
grates ad ipsa veniente ois grates dones dno laude ex-
ponit, et cum pietatis officio reverentes, ut ipso experient
qui claves regni celorum accepisse legitur, cunctis eius au-
to eis respetetur. Cugientes igit vero Dux latrone
xij. Kat. July anno xxiiij. Innocentius iij. et Gregorius
ix. residabant in latrone, et tamen ille appellat basi-
cua b. Petri apti sedem suam, cumq; inter omnes alios
intoto orbe diffusa, eccl. speciebus diligenda, atq; hono-
randa esse affirmat. Gregorius vero nonnus attinet am-
plius ardore a xpi fidelibus debere honorari, et prius
tempore ac honoris dignitate prestantiori, qua dante dno

praeceps alios, et primatu obicit. Quid clavis aut officium
dici pot ad basilicam scilicet Petri apti dignitatem, atq; praeclar-
tia hemisphaera, q; quod est a duabus summis Pontificibus
Innocentio iij. et Gregorio vero scripta in his estis, que seruan-
tur in Regalis Vaticana bibliotheca, certe non uides cur
duo illi pontifices ut ante apti, ita doctrina, et uita insignes
uulnerant apti Petri basilicam sedem sui appellaver, et matrem
omium, qua inter alias excellat, et primatu concat, si quam
aliam in Urbe ipsas novissent praestanti, sed quid illam
principis et excusis honoribus efficerent in hoc ipso, ex primo
superiorum Pontificum Indicium sequuntur.

**KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION
FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY**

END

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

**This film may not be removed from the depository. No part
of this film may be reproduced without written permission
from St. Louis University.**

KP 23007